

APPENDIX
EX SCRIPTIS
D. IACOBI SILVII,
MEDICI PARIISIENSIS,
pro instructione Pharmacopolarū;

DE
SINGVLORVM MEDICAMENTORVM
SIMPLICIUM
exacto Delectu, Collectionis tempore legitimo, Repositione commoda, & Duratione eorum.

DE RADICIBUS.

RADICES evellenda sunt, cum medicamento sunt maxime: Quae dos omnibus eodem non inest tempore, sed alio alia vegeta magis sunt: quamquam sunt qui putent omnes radices legendas Autumno, ubi folia deciderunt: alii Veris initio, priusquam in folia aut caulem erumpant. Omnes tamen integrae sunt, si fieri potest, vellenda, & unaquaque in solo & celo naturae ipsius maxime familiari, bene nutrita, bene habita, non pra alimentis copia enormes, neque ob inopiam strigose, tennes, rugosa: mox aqua lavanda, & radiculis por-

portionem quandam alimenti repetentibus, & stolonibus etiamdum trahentibus, purganda: post (nisi utendi recentibus aliqua inceserit vel commoditas vel necessitas) siccanda, quadam umbra & vento, ut Apii, Foeniculi, Iridis, & qua alia sunt vel minores, vel sicciores, vel rariores, quarum vires sol seu ignis prompte dissipet: quadam contraria dictis sole & vento, vel igne siccantur, si calum est nubilum, aut hiems: & saepe versanda, ne mucida aut putrida fiant: ut Bryonia, Gentiana, Mandragora, Rhei Pontici. Si vero siccatu cito est opus, patella ignita imposita saepe versando siccabis. Quadam item integra siccantur, ut Gentiana; alia in taleolas dissecta, ut Iridis; alia lignosa matrice (sic enim cor Plantarum Gazza ex Theophrasto vocat) adempta, ut Foeniculi, Petroselinii, Apii. Deinceps reponuntur loco non insolato, non infumato, non humido, non pulverulento, sed sublimi, puro, sicco, aut septentrionem, aut potius meridiem spectante, praesertim quando hunc planta quadam adhuc humidiores requirunt, modo non flent austri. Eadem quamdiu vegeta adhuc sunt, servanda; parva scilicet ac tenues & rara: ut Asari, Asparagi, anno tantum, quamvis Elleborus uterque etiam biennio servari possit, ut magna & crassa essentia praedita, Bryonia, Rheon Ponticum, Aristolochia, Gentiana. Hac autem tria, colligendi tempus legitimum, repositio commoda, & duratio, non in radicibus solis observanda sunt,

sunt, sed etiam in aliis plantarum partibus, atque adeo quibusdam animalium aliquorum partibus, ut sanguine hircino, hepate lupi, pulmone vulpis, vesica apri. Propterea Chamapityn, Chamadyon, Thlaspi, Centaurium, Polion, Hypericum, aliaque florentia capiebat Galenus, Theriacen vel aliud medicamentum compositurus, non sole astricto siccata, neque dum fructus eorum adhuc crudi & imperfecti sunt. Iubet idem continua speculatione cognoscendum, quando fructus sunt futuri, quando aduntur, quando augentur, quando denique vigent. Quo tempore potissimum eos commode decerpas, & in siccis domunculis repositas custodias, ne à solis radiis urantur, neque humiditate à terra vel muris madescant. Ob id domo non vult subterranea eos reponi, nec alii vicina, neque sub tegulis, sed horum media, qua ostia meridiem spectantia habeat; prope que tamen medicamenta ne reponas. Omnia igitur legenda, quando summorum sunt virium; & accusandi tum mercatores, tum herbarii, qui radices, liquores, succos, flores, germina, fructus extra anni tempus carpunt, & in urbes conferunt. In quibusdam & astrorum observatio valere putatur. Paonia enim radix ad epilepsiam legenda decrescente Luna quibusdam videtur, & Abysson sub æstu Canicula vult legi Galenus, ut Æschrion caneros fluviatiles cap. contra rabiem. inde est herbe nomen, Ἄλωσος, tanquam in quadam illis contra rabiem à sidere accedat, rabiem

ra biem canibus afferente. Plantas item calidas ex calidis regionibus, & ex harum editis & siccis locis, ut Creta montibus, praesert Galenus.

DE HERBIS.

QUAE prius in Radicibus dicta sunt, de collectione, repositione, duratione illarum, ad Herbas etiam transferri possunt, nisi quod his fere recentibus utimur, quibusdam omnino, ut Portulaca, Lactuca, Buglossa, Arriplice, Beta, Brassica, Acantho, Nasturtio, Helxine, Mercuriali, Viola nigra, Intubo, Fumaria, Hyscyamo, Mandragora, & aliis per multis. Quibusdam vero recentibus utimur, quando his mitioribus opus est: ut Rata, Mentha, Absinthium, Abrotonum, recentes minus calent, ob mistam humiditatem excrementosam; siccata vero calidiores sentiuntur; & Fumaria recens minus alvum subducit, magis sicca.

Colliguntur fere cum floribus Herba, aut seminibus: sic Benedictus Carduus, Acanthium putatus, Centaurium parvum, Calaminthe, Chamædrys, Chamæpitys, Daucus, Fumaria, Maiorana, polium, Pulegium, Origanum, Serpyllum, Thymus: aut saltem cum vigent folia magnitudine, odore, colore, praesertim qua cacumini sunt propiora.

Siccantur in umbra magis, nisi si qua scapo sunt crassiore, aut folio humidiora, & ob id apto putre-

putrere. Vbi probe sunt siccata, reponuntur uti radices: sed minus diu servari possunt; ob id quotannis mutanda.

DE FLORIBUS.

Flores, ut plantarum partes reliquae, legantur cum maxime vigent, ut Capparis in gemma, Rosa expandi coepta: reliqui fere aperti; sed haud ita pridem, & ex quibus vis nondum exhalavit. Siccantur sole magis, minus, pro varia ipsorum natura. Quidam sicandos volunt, donec ex ponderibus decem unicum super sit. Reponuntur, ut alia. Quotannis mutantur, quamvis Scherzanthos etiam decennium efficax servari possit: Chamelum item diu vegetum est, ob fortem partium suarum missionem.

Flores & omnia quae iucundum odorem efflant, arculis tiliaceis nullo situ obductis reponuntur.

DE SEMINIBUS.

Legenda sunt Semina cum sunt matura, & fructus quibus includuntur, maturi. Maturi autem sunt, cum simile possint procrea e, ut Aristoteles libro de Affectibus istorum docet. Semina vero quotannis mutare praestiterit, etiamsi pleraque diutius servari possint.

Vereciter perennent, charta autem oliis apte involvantur.

DE

DE FRUCTIBUS.

Fructus ut maturi decerpantur necesse est.

DE CORTICIBUS.

Corticis ut recedantur, eximere convenit, cum herba suis foliis exsuntur. Siccantur etiam expurgata inibi, locis asperginem non redolentibus: Sed cum luto aut pulvere sura obsita, aqua elui debent.

DE SUCCIS.

Xυλός, id est, Succus ex plantis totis vel plantarum partibus concisis & tritis, torculari vel manu, vel aliter expressus, aqua interdum aspersa aut vino, aut liquore alio, vel recens usinatur, vel vase aut loculamento aliquo reponitur; hicque vel liquidus, vel siccus. Liquidus item aut per se servatur, ut Vinum, Acetum: aut misso sale, ut Omphacium, Oleum: aut suspensus philosophale oleo, ut Succus Rosarum, Granatorum, Limonum, Cydoniarum, Sambuci, Ebuli, & similitum: aut sole, vetustateve, aut igni per se siccatur, ut Succus Glycyrrhiza, Opos Cyrenaicus, Scammonium: aut coctione cum melle, vel saccharo ad iustā crassitiem facta sole vel igni, ut in plurimis syrupis audies. Qui vero succi sine melle aut saccharo reponuntur, plurimum corumpuntur.

visi

nisi igne diutius cocti, aut sole aſtivo uſque ad mediocrem craſſitiam ſiccati fuerint. Iidem temporis ſpacio ſicciores euadunt, pluribusque annis ſeruari, eo ſiccitatis veniunt, ut Baluſticis ſimiliter leuigari poſſint: quales ſunt ſuccus Hypoſithidis, Vva acerba, Glycyrrhiza, Centaurii, & alii prope omnes. Qui vero ex his lentorem quendam natura habent, diſtantiur magis quam leuigentur, niſi ſiccioribus multis miſta horum parua portio. Portulaca, Sempervivi, Cotyledonis, & aliarum ſimiliter glutinoſarum ſuccus, præ lentore nimio per ſe non poteſt exprimi: quare cum Omphacio probe trita herba exprimitur: alii tritas ignilento calfaciant; alii tritas loco frigido, ut cella uinaia, vimineo vaſi impoſitas in catinum ſubie tum deſtillare permittunt. Xυλός etiam, id eſt, ſuccus, ſape cum humore aliquo extractus ex partibus plantarum, ut ſemine Pſyllii, Cydoniorum, Lini, Fœnugræci, lentorem aut velut cremorem & mucorem ſignificat: unde dictum eſt emplaſtrum διὰ χυλῶν, id eſt, de glutinoſis quibuſdam ſuccis; diuerſum tamen ab eo quod eſt de mucilagibus, ut in compoſitis leges.

Liquidis medicaminibus denſior materia, argentea, vitrea aut cornea conuenit. Fictilis etiam, ſi modo rara non ſit, accommodatur, & lignea, præſertim è buxo: ſed ænea vaſa oculariis medicamentis liquidiſque, &c.

DE LACHRYMIS.

Δ *Ἄχρῳν*, id est, lachryma, seu humor ex
 planta sponte sua defluens, siue in gummi
 aquea res concresecat, siue in resinam liquecat
 oleagina eius substantia. Arborum partibus,
 praesertim truncis à germinatu incisis & scari-
 ficatis, etiam resinas eligimus. Accensis autem
 arboribus resinosis, ut Pinu, Picca, Lirice,
 Terebintho, Tada, Cedro, ex resinosa substantia
 igni parum siccata fit Pix liquida: cui quod si-
 pernatat, Pissanthum tenui consistentia & sa-
 cultate est adstringente; ob id capitiem sine ulla
 noxa tardat, ut Pissilaum, id est, Pix liquida,
 cum oleo mista. Galenus lib. 1. comp. ph. part.
 Pissa asphaltus autem est Mumia Serapionis. Si
 Pix iterum coctione siccetur, Palimpissa dicitur,
 sicca adeo ut pulverisari possit, qualis est Graca,
 etiam Colophonia, & Hispana, & Gallica dicta.
 Πίσσα Βερύλα lib. 8. comp. pharm. part. &
 Dioscoridi probatur, & Lycia. Est etiam Dio-
 scoridi ex iisdem arboribus resina liquida & sicca.
 Resina omnis cal. facit, siccatur: tenuum est par-
 tium, magis minus.

 DE ANIMALIBVS,
 ET EORUM PARTIBVS.

Sanguinis Hirci quadrimi, bene habitū, ali-
 quamdiu nutriti vino albo, Feniculo, Seseli,
 Luro.

Lawro, & ceteris calculum frangentibus, Augusto mense iugulati, medius efficiens (nam primus tenuior, postremus c. asstior putatur) vase vitreo receptus, tectus linteo raro, Sole siccatus, etiam cum Myrrha, foliis Lawri, & similibus, calculum potenter frangere dicitur, Tralliano, Avicenna & ceteris practis.

Adipem & Medullam stantibus vasis recondi convenit.

Medulla loco sicco & edito, & Septentrionem spectanti reponitur, cum foliis Lawri siccis, ne putrescant, aut situm ducant; qua iniuria in locis humidis Meridie[m] spectantibus eis accidit. sunt qui reponant bisariam, Adipum modo.

ADULTERIA SIMPLICIUM MEDICAMENTORUM.

A *Acacia succo & carne Prunorum agrestium representatur, dolo parum malo, cum utraque viribus conveniant.*

Aloës crassa partes & impura, lotione separata, aqua marina & Croco Mesua adulterantur: sed Croci odor dolum aperit. Alii Acacia, alii Gummi immiscendo adulterant: tuncque minus est ad minima friabilis; & odor & sapor est alius.

Ambra,

Ambra, pulvere *Ligni Aloës*, *Styracis*, *Ladani*, *Ambra largioris Mescho* in aqua *Rosarum* soluto. Sed hac manuum attritu multo, cetera, mollescit; vera non mollescit. *Platerius*.

Amomum, planta *Anomide* simili, sed inodora, ex *Armenia* delata. *Seimus* dissimilitudo vitium detegit.

Asphaltum, id est, *Bitumen Pice* mistum, *Dioscoridi*; licet adulterari non posse, ut neque *Carobalsamum*, neque *Xylobalsamum*, scribat *Gal.* lib. 1. *Antid.*

Erugo multis modis adulteratur *Dioscoridi*; sed hodie sincerior videtur. Si adulteratam suspiceris, notas ex eo repete.

Æris flos, limata aris scobo.

Bdellium adulteratur *Gummi*: sed ita vitiatum, minus est amarum, & suffitu odoratum: *Dioscorid.*

Balsamum, id est, *Opobalsamum*, vitiatum *Terebinthina* pauca *Opobalsamo* mista, vel sine hoc *Croco Orientali*, & *succo foliorum Citri*, vel oleo *Nardino*. De quo in *Opobalsamo* plura leges.

Bitumen adulteratur *Pice*, ut in *Asphalto* dixi.

Castorium varie adulteratur. Vitium autem facile deprehendes, attentus notis quas in vero & laudatiore *Castorio* diximus in partibus animalis medicamento sis.

Costus, radice prædura *Helenii Comagenii*:
sed

sed odor Helenii minus vehemens, neque caput tentans; & sapor minus acer, quam Costi.

Crocus misto Crecomagmatetuso, flore Cnici, vel ol. o & pulvere Bersilii, ut vocant: qui fricando dolum detegit, vel sape subliu: & Lithargyro, vel plumbagine, ad pondus augendum. Vtrumque minus odore vegetum est: praterea hoc est pulverulentum. Adulterati quoque Croci color & odor celeriter evanescent, veri diu permanent. Galenus primo Antidot.

Cassia odorata, corticibus Capparis & radices Tamaricis mistis.

Caphura, gummi Juniperi: sed hoc est minus odorum, & durius; illa est friabilis, & odore valentiore. Platearius.

Garyophylli vestutate exanimati, vino pulverem optimorum Garyophyllorum habente irrigantur, siccantur: foris solum Garyophyllos olent, & vix ad dies decem: molliores sunt integeris.

Carpobalsamum adulterari semine Hyperici simili, quod Petra Palastina oppido affertur, auctor est Dioscorides. Adulterari tamen non posse affirmat Galenus 1. Antidot.

Euphorbium lacte haidino, Sarcocolla & Glutini misione conspurcatur. Experimenta veri est difficilis. nam Euphorbium levi gustuos diu accendit, ita ut omnia gustata Euphorbiu respiciant. Idem iniectum igni odorem edit fastidendum, Dioscor.

Eburustum (quod cur Spodium vocet vulgus,

gus, non video) ossibus canis ustis, vel albo mar-
more usto: id vero gravitate proditur; illud forma
ossis, & linearum desiderio.

Galbanum mutatur Resina, Farina Fabarum
excorticatarum, Hammonsaco, Dioscorid. ex cuius
notu sincerum deprehendes.

Galanga acris Cypero Europao insipido, vel
falso; vel Bistorta, ut vocant, radice austera: si
vero dicta radices aceto pulverem vera Galanga
& Piperis habente biduo macerentur, foris solum
Galangam referunt. Platearius.

Ladanum, stercore Caprino, & pulvere nigro.
Id autem tractando non mollescit, sed in pulve-
rem abit, modo Ladani vetustate exsucco. Viribus
praterca & odore Ladani caret, quod sic vitia-
tum est.

Laser omne antequam siccescat, adulteratur
Sagapeno, aut Fabae lomento: sed maleficium
deprehenditur colore, odore, sapore, dilutione.
Diosc.

Lycium quibusdam Amurca, Succo Absin-
thii, Felle Tauri: sed id à viribus sinceri multum
recessit.

Lemniam terram sic adulterant, ut nemo ve-
ram à falsa possit discernere: sic & Lycium Indi-
cum, & plurima alia, ut verorum nota à falsorum
notis non exacte discerni possint.

Ligustici semen adulteratur semine quodam si-
mili; quod facile gustu discernitur, amarum enim
est: alii semen Fœniculi aut Sesileos admiscetes,
Ligusticum dolo vitiant.

S

Lera-

Lentiscina resina, id est, *Mastiche*, *Thuris* & *Resina* *Pinea* *nutis* *mistura*.

Moschus *pelliculis* *incisis*, *pulvere* *carnis* *Columbina* *siccata*, *sanguine* *Hedino*, & *pane* *asso*. Si eius certum pondus pelui madenti impositum aliquamdiu, sit gravius, est legitimum; si prius minus pondus servat, suppositicium.

Manna *Arabum*, *Saccharo* & *Folliculis* *Senne*.

Myrrha adulteratur gummi macerata in aqua, in qua *Myrrha* maduerit, *Dioscorid*.

Nardus adulteratur *Stimmi*, seu *Stibio* cum aqua aut palmeo vino inspissationis ponderisque causa inspirato.

Nardus *Celtica* adulteratur imposita herba simili, qua *Hirculus* ab odori gravitate vocatur: sed herba candidior, sine cauliculo, minoribus foliis; radice nec amara nec odorata, uti vera *Nardus* est.

Opi omnes adulterantur addito *Sagapeno*, an-
tequam inarescant; colore, odore, sapore dolus de-
prehenditur; & quia cum aqua vel saliva non
mox solvantur adulterata. Adulterantur etiam
Furfure & *Farina*; præcipue *ævidios*, id est, qui
ex caule defluit, quia dilutior; & *Ælios* vero, id est,
qui ex radice, perlucidior & purior. Quavis
enim radice incisa aut caule, quod effluit crassum
& lentum, *Ὀπὸς*, id est, *Liquor* dicitur, lib. 6.
simpl.

Opium, semine *Lactuca* *agrestis*.

Opopanax, *Hammoniaco* aut *Cera*: tunc in
aqua,

aqua, si digitis teratur, non solvitur, nec lactescit uti sincerum. Diosc.

Os ex corde cervi cartilaginofum, simili ex maiorum animalium [praesertim bovis] corde.

Opobalsamum tam varie adulterant & astute, ut eius adulteria etiam exercitatissimos fallant. Haec vero adulteria involganda non censeo, ne maligni etiam vitient à nobis edocti. Vitiatur misto unguento terebinthino, lentiscino, cyprino, balanino, susino, metopio, melle, vel Cyprina cera liquida: sed maleficium facile deprehenditur. Nam verus liquor in vestem laneam fusus, maculam non facit, & post lotionem notam non relinquit, cum vitiatum inhaereat. Adhuc merus, lac, si instillatur, coagulat; & in aqua aut lacte celerrime liquatur, & colore lactescit. Alias quasdam notas apud eundem & Simeonem, si libet, legeris potius, quam apud barbaros hoc seculo adhuc legi solitos, profunda hominum ignorantia, & magno mortalium incommodo.

Piper longum fraudulenter preparatum est, herba quadam flava, quae à Xene affertur, aspectu quidem, non autem gustu, Macropiperi similis: hac autem aqua irrigata solvitur; nativum Macropiper insolubile permanet, Gal. lib. 1. Antidotorum. Piper longum verum ex Barbaria affertur; adulteratum vero duplex est; alterum, quod in Alexandria maxime conficitur; alterum herba cuiusdam germen. Quod falsificum est, si per diem totum in humo-

re maceretur, illico liquatur ac solvitur, lib. 4. san-
nit. tuend. Illud forte ex massa subacta aqua, in
qua dissolutum aut maceratum sit Piper, & in
formas effictas coniecta, post siccata. Vidi etiam
adulteratum ex germine & velut nucamento Be-
tula & Coryli.

Pastilli Theriaci, ex radice Pentaphylli, id est,
Tormentilla, Venetiis male componuntur, non
ex Viperarum carne. Hermolaus in Coroll.
Musa.

Phu, radice Rusci admista vitatur: sed ma-
lescium facile deprehenditur; quia haec dura
est, frangi contumax, & sine ulla odoris gra-
tia.

Pompholyx, taurino Glutine, ovillo vel Ma-
rino pulmone, aut Grossis, vel quibusdam aliis
crematis.

Pentapetalon, Pentaphyllon, Polium, nihil
simile habent in plantis; ob id non adulteran-
tur.

Rha-Ponticum, radice Centaurii magni. Rha-
barbarum examinatur maceratum aqua diebus
quinque, postea siccatum idem minus in crocum
tingit, intus nigricat, varietatem in fracturis a-
misit; densus est, astringit magis: ex aqua vero
illa siccata trochisci fiunt regibus.

Pñov cum viget ac integrum est, valenter
astringit, densum est ac contractum tota sub-
stantia; tamen celeriter perforatur. Incola re-
gionis in qua gignitur, coctione vires eius in
aquam trahunt; deinde Rheum siccatum, tam-
quam

quam integrum sit, nec coctum, transmittunt: sed id varius est & laxius integro, nullam aut minimam adstrictionem retinens. Quantum aliis notis Rheon à Rhabarbaro differat, alibi diximus.

Sagapenum, succo Laseric & Galbano, Diosc. Id non liquefcit, sed verum vino vel aqua affusa statim dissolvitur, Galen. lib. 1. Antid.

Sarcocolla pulverizata est suspecta adulterii, Diosc. à quovis pulvere misto: integra eligatur.

Styrax modis multis Dioscoridi adulteratur: sed dolus facile deprehenditur notis ab eo dictis.

Santala lignis aliis; Rubrum Bersilio inodoro; Flavum & Album ligno Cedrino odoratiore, linguam calefaciente.

Scammonium lacte Tithymali & Sarcocolla, vel Erui farina. tunc linguam minus valenter pungit & mordet.

Saccharum, intus faculentum aut spuma succi Canne eius auctum: tunc in ore vane scit, & frustum nigricat.

Turbith, Gummi dissoluto quibusdam radicibus extremis illito: verum autem si frangitur, gummosum est intus.

Thamar-Indi Prunis adulterati non splendent, humidiores sunt; sapore & nucleo Prunorum multum à semine Tamar Indorum diverso.

Thus, Pini Resina, & Gummi. suffitum autem Gummi flammam non edit, Resina autem

in fumum vaneſcit; Thus ſtatim ardet. Odore etiam maleficium proditur.

Thuris cortex, Pini aut Nucis Pineæ cortice: horum tamen index ignis. nam reliqui cortices ſuffiſi, quamquam incenduntur, ſine odore ſumant; Thuris vero cortex ardet, & odorum ſimum edit.

Thuris manna adulteratur cribrata Pini Reſina, aut polline aut cortice Thuris conuſo: ſed hac igne deprehenduntur.

Hæc abunde fuerint, ei præſertim qui veras ſimplicium ſincerorum notas, ex noſtro libro ſimplicium primo accurate didicerit. Nam cum rectum ſui & obliqui ſit index, ut initio ſecundi docuimus, & in unoquoque rerum genere quod perfectiſſimum eſt, idem ſit ſimplex ac unicum: id ſi cognoveris, alia ei congeneria, aut etiam arte affinia, nullo negotio ſecreueris.

SIMPLICIS ALICUIUS NOMINE ABSOLVTE SCRIPTO, QUID ACCIPIENDUM.

IAM tradamus, Simplicis alicuius nomine ſcripto abſolute, & ſine determinatione ſexus, coloris, magnitudinis, figura, loci, temporis, vel notarum probitatis aliarum, vel partis eius ſimplicis, radicum, foliorum, florum, ſeminum, &c. quodnam ſit eligendum. nam
pro

pro variis scopis varia, sed in scopo efficaciora deligimus: Quam in rem te iuvabit nostra Simplicium per locos communes descriptio. Quæ enim radicibus solis sunt efficaces planta, illarum nomine radices veniunt: quæ foliis, floribus, fructibus, seminibus, cortice, ligno, liquore, succo, gummi, sunt utiles ac medicamentosa magis, dum planta nomen effertur, partem eius usurpari solitam elige. Quam vero pluribus sui partibus ad res etiam varias valent, quibus sit opus, coniecta ex partium illarum facultate & affectus natura, & medicamento constituendi forma. ut Ammi, Anisum, Apium, Carum, Cnicus, Cuminum, Gith, Libysticum, Nasturtium, Psyllium, Seseli, Staphysagria, semine sunt præstantiora; idque solum illarum nomine intelligendum: in aliis multis similiter.

Anisum, Cretense, lib. 4. sanit. tuend.

Agnus, [sen Vitex] id est, flos eius aut semine, licet folia etiam sint utilia.

Agaricus, albus & faminicus.

Aloë, id est, succus eius, Aloë Indica, lib. 9. simplicium in Diphryge.

Alumen, scilicet scissile, quia præstantissimum, lib. comp. pharm. gen. primo.

Acetum, ex vino, non hydromelite, vel cerevisia.

Aristolochia, pro re proposita explicanda est. rotunda enim, cum multum tenuare crassum humorem, tergere ulcera, digerere ex utero; longa

§ 4

autem,

autem, cum mitiora hac volumus. Clematidis autem, quia fragrantior, in unguentis expetitur.

Amomum, Scythicum, lib. 8. comp. pharm. part.

Ammi, Illyricum, lib. 9. eiusdem; Ægyptum alii laudant.

Balsamum, Opobalsamum potius intelligendum, quam Carpobalsamum aut Xylobalsamum, lib. 2. comp. pharm. part.

Bryonia, alba, quia efficacior, quam nigra.

Buglossum utrumque, foliis & flore efficacius; radice tamen non inutile.

Cassa vel Cassia in libris Græcorum. Cassia syrix optima, & Cinnamomo viribus & toto habitu finitima. In libris Arabum eadem Lignea dicitur: altera vero, Fistula his dicta, ponitur, cum medicamentum est purgatorium.

Cardamomum, maius.

Capparis, cortex radice.

Centaurium, Minus, in purgantibus medicamentis; in cæteris Maius, dictum à facultate multiplici & efficaciore.

Calaminthe, montana, quia efficacior quam domestica.

Costus, amarus, cum subamarus & valde acer solum nominetur; dulcem tamen nescio quem Arabes invexerunt.

Cypressus, id est, nuce eius, in adstringentibus medicamentis: lignum aut folia, in diureticis.

Cin-

Cinnamomum, optimum; de quo in simplicibus abunde.

Corallium, rubrum.

Cuminum, Æthiopicum, lib. 4. sanit. tuend.

Daucus, agrestis. nam sativus Pastinaca est, alimentum verius, quam medicamentum.

Elleborus, niger Mesue, quia salubrior: albus Galeno Aph. I. lib. 5. Observa igitur an compositio sit Arabica aut Græca. Elleborus uterque & Helenium ex locis editis præstant.

Eruca, silvestris, quia efficacior hortensi.

Epithymum, Atticum, melancholiam ex ventriculo purgat: id in Græcis compositioibus usurpandum; in Arabicis Arabicum.

Feniculus, semen; sed in collyriis succus foliorum aut radicum.

Galla, solida efficacior, quam perforata.

Gummi, Arabicum. id enim omnium perfectissimum, vel Plinio auctore.

Gluten, Mastiche, ceteris Glutinis efficacius, ut virum etiam glutinet, quibusdam intelligitur: aliis Ichthyocolla: aliis Taurocolla magis placeat Glutinis nomine.

Hyssopus, montanus hortensi melior, ut Calaminthe montana efficacior domestica. Hyssopum Cilicium Diosc. Creticum vero Archigenes, apud Galen. lib. 8. comp. pharmac. part.

Hyoscyamus, albus, seu album eius semen:
S. 5 quod

quod tamen interdum exprimitur, frequentius taceatur.

Iris, radix *Ireos* *Illyrica* veteribus, nunc *pharmacopolarum* ignavia *Florentina* usurpatur, cum illa per *Venetos* facile haberi queat.

Lupinus, amarus: nam dulcis esculentus est; nisi ille, amaritudine per macerationem in aqua deposita.

Lactuca, semen: praterquam in victus ratione, ubi herba potius intelligitur.

Lapathum, *Oxylapathum* efficacius rotundo.

Lithargyros, *Auri*; tamen *Lithargyros Chrysitis* aliquoties in lib. comp. pharm. Gal. legitur.

Mastiche, *Chia*, lib. 7. meth. & alibi passim. *Ægyptiam* tamen ac recentem, ob id pinguisimum laudat, lib. 2. ad *Glaucan*.

Marrubium, album præstantius nigro.

Mel, apum: alterum, aëromeli seu mel acrium & roscidium.

Margarita, solida & meliores perforatis; nisi etiam sint flava, obscura, solidis parcs.

Medulla, si non additur cuius animalis, & valens futurum est medicamentum, cervina miscenda, valentior quam vitulina, lib. 6. comp. pharm. part.

Nuclei, pini, olivæ; *dactyli* autem *Avicenna*.

Oleum, olivum, ex olivis expressum.

Opium, *Thebaicum*, *Galenus* lib. 7. simpl. & post eum omnes.

Petro-

Petroselinum, Macedonicum, & in hoc Astreoticum, & huius semen maxime in usu est, lib. 8. comp. phar. part.

Pruna, si alvus deicienda est, Damascena & Hispana seu Iberica, hodie Augustana & Cathalaunica Italis dicta, sunt multo prestantiora, vel si qua his similiter sunt pinguis, dulcia. Si ad cohibendum & astringendum sit medicamentum, Damascena immatura, vel potius qua Iovana nobis dicuntur, S. Iuliani & Tiironica.

Papaver album, semen.

Piper, album, quia acrius, & linguam magis pungit, quam nigrum, à quo per adustionem vis exhalavit. Gal. lib. 8. simpl. sed album id maturum intellige. Nam album ex Macropipere in racemum granatum debiscente, recens factum, minus acre, & Macropiperi facultate proximum, quale apud Serapionem est accipiendum.

Pix, liquida in supprantibus & tergentibus: sicca, in siccantibus unguentis epuloticis & glutinantibus. Gal. lib. 7 simpl.

Paonia, mas, seu eius radix vel semen: Mānandus aetatis nostrae medicus longe doctissimus in Epistolis.

Polypodium, quercinum vulgo usurpatur: murale, & à saxis pratulerim cum Narbonensibus quibusdam, quod frequentissimum, & pro quercino omnes venditant, nisi si quando adstrictione opus est; qua ratione haederam quo-

que quercinam nonnullis expeti audio.

Quatuor emollientia:	}	Malva
		Althaa
		Viola nigra
		Acanthus, id est, Branca w. sina.
Quatuor semina	}	Maiores: Melonum, Cucumeris, Cucurbita, Citrulli.
		Frigida
		Minora: Lactuca, Portulaca, Intubi, Cichorii.
		Calida
	}	Maiores: Cumini, Carvi, Anisi, Foeniculi.
		Minora: Apii, Dauci, Ammeos, Anomi.

Quinque radices uretica: Apii, Petroselini, Asparagi, Graminis, Rusci.

Resinarum primas non iniuria meruit Lantiscina, id est, Mastiche: inter alias vero praefertur Terebinthina, quia melior quam Colophonia, & Fritta dicta; aut illius loco ponitur Laricea dicta, Terebinthina prope similis, Gal. 1. Comp. phar. gen. Recentioribus vero Pinca intelligitur.

Ruta, folia Ruta agrestis: Gracis vero folia Ruta domestica. Illam vero & illius semen, Moly, vel Hesanum, vel Hefasa, vel cum Syris, apud quos nascitur, Hermola fere vocant.

Rosa, rubra; recens in purgantibus; secca in astringentibus.

Raphanus, silvestris.

Rosina.

Rosmarinus, folia; interdum flos, quem nescio cur hodie vulgus $\text{A}^{\circ}\text{b}^{\circ}$, id est, Florem absolute appeller.

Rhus, cortex fructus Sumach dicti.

Stœchas, Stœchados Arabica flos.

Styrax, Calamite: nam liquidus vulgo dictus est Myrrha Stacte, si vetus sit.

Santalum, flavum.

Spica Nardi, Indica.

Sulfur, $\text{A}^{\circ}\text{p}^{\circ}\text{e}^{\circ}$, id est, ignem non expertum, seu vitium, est nobilissimum: ad quadam extinctum, ceu nobis familiarius, praefertur.

$\text{E}^{\circ}\text{g}^{\circ}\text{v}^{\circ}$, id est, luncus: pro Schoenu anthos.

Tres flores cordiales: $\left\{ \begin{array}{l} \text{Violarum} \\ \text{Buglosi} \\ \text{Boraginis.} \end{array} \right.$

Thymum, Atticum, aut ex editis locis $\text{E}^{\circ}\text{sic}$ sis. lib. 4. sanit. tuenda.

Viola, nigra seu purpurea, vulgo Martia E° quadragesimalis, quod in ea tempora flos fere incidat, E° eadem recens, si haberi potest. nam sicca inefficax.

Zizipha, id est, Iuinba, recentia E° bene matura, aut saltem integra, non putria aut vetustate exsucca; quod illis post sextum mensem fere accidit.

Siquę singula in singulis regionibus sunt praestantissima & laudatissima.

Alumen, Milesium.

Agaricus, Ponticus, Andromacho iuniori in Theriaca.

422 SIMP. ABS. SCR. QUID ACCIP.

Mysi, Cyprium.

Nitrum, Berenicium.

Sinon, Syriacus.

Cuminum, Hispanum, alibi: Æthiopicum, melius Ægyptio.

Anisum & Thymum, & alia plurima, Cretica. lib. 4. sanit. tuend. in diatrion piper. & diacalaminth.

Meon, Hispanum & Macedonicum.

Aristolochia, Pontica, & hac melior Cretica. lib. 10. comp. phar. part.

Phu, Ponticum.

Castorium, Ponticum.

Daucus, Creticus, semine & radice bonus: ceteri solo semine.

In Dicaarchia, qua nunc vocatur Puteoli, Ærugo, Cerussa, Æs, Squama Æris, & alia nonnulla. Roma argenti spuma fit optima. Ex Sicilia itē, magna Libya, & Creta quotannis multa prestantissima Romam afferebantur.

Huc usque Silvius.

DIA-

DIARIVM
 PHARMACORVM
 PARANDORVM,
 ET SIMPLICIVM
 LEGENDORVM,

A

MATTHIA LOBELIO collectum.

IN uniuersum annum optime instructurus officinam Myropola, per dies & menses operariis, famulis & officina caculis iniungit quæ faciendæ sunt; quia nonnulla medicamenta omnitempore parari nequeunt: quorum quidem aliqua si concinnari possent, tamen non debent, quia omnia simplicia suo tempore, & in summo virium vigore (ut scite Diosc. & Gal. docuere) colligenda, recondenda, preparanda, & aliis miscenda. Nonnulla uero quouis anni cardine, solo & calido, vel minori sumptu preparantur, & miscentur. Exemplo igitur sumpto ab iis qui opera locarunt, exordium sumemus.

IANVARIO.

MENSE primo & anni primis diebus perlustranda quæ supersunt valida & integra in officina; ut vitiata, cariola, antiquata, depravata & putrefacta abiiciantur;

tur; ut & quæ desiderantur, inveniantur,
& absumpta restituantur.

FEBRUARIO.

QUÆCUMQUE imperata sunt mense
Ianuario, fieri possunt hoc & sequenti
mense. Et circa finem in regionibus cali-
dis, in quibus omnia præcocia sunt, collige
Violas ad syrupi præparationem, Con-
servationem sive Conditum, ad Oleum,
& ad pulveres cordiales siccatas servan-
das; quas & tardius colligere potes, ut sic-
ciores sint, & calor maior adsit ad siccan-
das eas.

Collige item Keyri.

RADICES COLLIGENDI
TEMPUS.

Circa finem Februarii initio Martii, &
primo Vere collige radices in varios usus,
priusquam vis in folia erumpat.

Censuit tamen Dioscorides, omnes in-
cipiente foliorum defluvio esse legendas,
& celo sereno: cui in quibusdam Galenus,
Avicenna & Mesues consentiunt; in aliis
diversa sentiunt.

MARTIO.

RADICES quovis anni tempore col-
ligi

ligi possunt, quæ hominum cultu & sa-
tione crebra in omnem anni partem vege-
tæ incidunt: quales fere sunt hortenses
alimentosæ, ut

Apii vulgaris
Buglossi utriusque
Betæ
Lactuæ
Intubi
Oxalidis
Raphani
Napi
Pastinacæ
Sisari
Cepæ
Porri
Allii.

Et præter has erraticæ,
 { Dauci
 { Gingidii
 { Caucalidis
 { Asari
 { Dracunculi
 { Cyclaminis
 { Periclymeni
 { Coryledonis.

Nam hæ quin-
que, ut bulbosæ
quædã aliæ, etiam

æstate, siccatis foliis, plenæ sunt, & fre-
quenter Autumno regerminant, alimenti
pinguis & crassi copia.

Silvius. Quæ vero solius naturæ sponte
crescunt, aut semel à nobis tempestive
feruntur aut plantantur, fere sunt opti-
mæ, solo aut Vere, aut (ut dixi) Autumno,
paucissimæ Æstate aut Hieme. Quin &
hæ quas multis anni partibus communes
diximus, sunt præstantiores, cum tempe-
stive satæ adoleverunt & vigêt: aliis vero
temporibus ignaviores, quando vi qua-
dam & olitoris opera & irrigatione co-
guntur adolefcere sub cælo sibi parum
pro-

propitio; quale æstivum est ac autumnale
& hiemale. Sic Vere ipso, quando pri-
mum germinare incipiunt, nobis legentur
in annum

Enula	Hyoscyamus
Althæa	Angelica utraque
Iris	Anonis
Acorus	Afarum
Symphytum	Asclepias
Ruscus	Bistorta
Asparagus	Betonica
Petroselinum	Buglossum
Apium palustre	Carlina
Fœniculum	Caryophyllata
Bryonia	Centaurium maius
Agrimonia	Chelidonium utrū- que
Meum	Coryledon
Phu	Cynoglossum
Cyperus	Dictamnus albus
Rubia, quæ potius Autumno	Elleborus niger
Saxifraga	Esula maior
Eryngium	Farfara
Tormentilla	Filipendula
Pentaphyllon	Filix
Pæonia utraque	Filix florida
Polypodium	Gentiana
Gramen	Iarus
Lilium	Aron
Alni nigræ radicis cortex	Imperatoria Lepidium

Man-

Mandragoras	Pityusa
Narcissus	Cortex rad. Populi
Nymphæa	Sigillum Mariæ
Radix cava	Orchides
Capnos Plin.	Raphanus sylvestris
Rubus	& rusticanus
Scrophularia	Muscus arborum
Petasites	Cort. rad. Sambuci
Petrofel. Macedon.	Radices Ebuli.
Peucedanum	Cortex rad. Fraxini
Pimpinella	Cortex rad. Lauri.
Pistolochia	Cortices arborum.

HERBÆ ET FLORES.

Viola Martia ad
 Syrupum
 Conservam } in regione temperata,
 Oleum }
 & cordiales confectiones.

Keyri.

Aquæ distillantur ex Violis & herbis hie-
 me vegetis, ut Aqua

Vmbilici Veneris

Mandragoræ

Sempervivi

Capillorum Veneris.

Adiantum omne, Asplenium, Phyllitis.

In regionibus calidis Syrupi ex herbis re-
 centibus parari possunt, ut

Capillorū Veneris simplex & compositus.

Grana-

Grana hederæ arboreæ
Oculi Populi.

A P R I L I.

Quæcumque omnia Martio mēse, initio
Aprilis parari & colligi possunt.

Keyri Primula Veris

Narcissi flores ad oleum

Cochlearia Orchides Salvia vita.

M A I O.

Quæ prætermiffa sunt mense Aprili,
fiant initio Maii.

Diffillentur herbæ quæ ad statum per-
venerunt.

Herbæ quæ iam caulem producant, &
femen edunt illo mense, conservantur ad
Theriacam vel aliam compositionem. Re-
ponantur in altiori parte domus.

Unguenta ex succis fiunt.

Emplastra ex succis herbarum parantur.

Conservationes ex plantis.

Colliguntur

Abfinthii coma ad confer.

Eupatorium ad succum.

Paludapium

Fumaria

Daphnoides

Genistæ flores

Cichorium

Lactuca syl.

Seri-

Serides	Phyllitis
Lens palustris	Borago
Leucoia	Buglossum
Lichen	Bursę pastoris suc- cus
Mezereon	Limonium Germa- nicum, seu Pyrola
Napi semen	Ophioglossum
Plantago	Pulmonaria utraque
Lupulus	Rosę
Tamariscus	Rosmarini flores
Thlaspi semen	Flores Sambuci.
Vinca Pervinca	
Bugula	
Asplenium	

IVNIO, & initio IVLII.

Abrotonum	Cassitha
Agrimonia	Centaurium minus
Alchimilla	Chamędrydys
Altercum, sive	Chamępitys
Hyoscyamus	Rosę in regionibus temperatis
Althęę flores & fo- lia	Syrupi Ros. confer. oleum, unguen- tum, succus
Anerthum	Betonica
Anthemis utraque	Brassica marina
Artemisia	Botrys
Asari folia	Branca ursina
Ballote	Cari semen
Calamintha mótana	Coriandrum
Calendula stillaticia	
Cardus benedictus	

Epi.

Epithymum &	Papaver Rhœas
Epithymbra	Parietaria
Equisetum	Parthenii sive Co-
Euphrasia	tulæ flores
Galega	Periclymeni flores,
Genistæ semen	& fructus, & folia.
Gratiola	Petroselini Macedo-
Hypericum	nici semen
Hyssopum	Phlomos
Iacobæa	Pilosella
Labrum Veneris	Polium
Laurus	Polygoni aqua &
Lysimachia lutea	succus
Maiorana	Portulacæ succus &
Marrubium	stillaticia
Marum	Ros solis
Matricaria	Ruta utraque
Melissophyllum	Sabina
Mentha	Salvia
Menthastrum	Sanicula
Mercurialis suc.	Satureia
Millegrana	Serpyllum
Nepita	Scordium
Numularia	Verbena
Opium	Veronica.
Origanum	

IVLIO.

In regionibus temperatis, quæ præter-
missa sunt Iunio, facienda.

Quæ-

Quæcumque Solis fervorem requirunt, paranda, ut Theriaca, quæ in calidioribus regionibus parari solet Junio mense, ubi omnia sunt præcocia.

Parantur Trochisci Aliptæ moschata, quia mollescunt Ladanum & Styrax, si Soli exponantur.

Quod si quis eo tempore hæc neglexerit aut prætermiserit, licebit aquam Rosaceam addere calide, & vi caloris liquefiant, (sicuti balneo,) quod melius est, quia illa longa insolatio exsolvit vires odoratorum.

Apud nos quia semina serius maturescunt, insolatio & fermentatio Theriaces potest iuvari, & accelerari in balneo vel hypocausto.

Colligenda in regionibus calidis:

Abinthium	Sem. Sefeli
Abrotonum	Massiliensis
Ageraton	Sem. Lithospermatis
Coriandrum	
Dauci Cretici semen	Lupinus
Sem. Petroselini	Sem. Malvæ
Hydropiper	Flores Meliloti
Pulegium	Sem. Anethi
utrumque	Morus
Lavendulæ flores	Orobus
Ligustici semen	Capita & Sem. Papaveris utriusque
	Psyl-

432 DIARIUM PHARM. PARAND.
Pſyllium Sophiae ſemen
Ribes Tanacetum.

AVGVSTO.

Quaecumque neglecta aut omiſſa ſunt
praecedente menſe, ſiant Auguſto.

Colligenda:

Althææ ſemen	Fraxini ſemen
Sem. Cataputiæ	Milium
Cnici ſemen	Floſ Nymphææ
Cornus	Perum. Mel Peti
Cynosbaros fruſtus	Omphacium
Dauci vulgaris ſe- men	Prunus ſyl. Sem. Sambuci &
Cucumis Elaterii	Ebuli
Rhamni Cathartici ſem.	Momordica Scordium
Polium	Sefeli Æthiopici ſe- men
Ricinus	Sem. Hyoſcyami.
Spica Lavendulæ	
Tribulus aquaticus	

SEPTEMBRI & OCTOBRI.

Antiſpodium è Myrro & Cydonio
Cortices Caſtanearum
Cotonea mala Halicacabum Meſpilus
Rhamni cathartici ſemen
Radices nonnullæ omiſſæ Vere novo. ur,
Iridum Pæoniæ Acori.

NO.

NOVEMBRI & DECEMBRI.

His duobus mensibus, Novembri videlicet ac Decembri, eadem erit ratio, si modo in eis cōtigerit eiusmodi cæli temperies, ut radices adhuc validæ nulla vel frigoris vel nivis tempestate cōcutiantur. nam sæpe iisdē mēsisbus contingit, ut sine ulla cæli iniuria Pharmacopœis quod reliquum est radicū in hortis remanentium, æque ac in præcedentibus, colligere liceat.

Sequuntur & nonnulla purgantia medicamenta M. Lobelii.

ALIQUOT

MEDICAMENTA

COMPOSITA

HABERE IN PROMPTU

OPERÆ PRETIUM.

DOLUM esse, si quis Compositis utatur, Villanovanus dixit, ubi in promptu habentur Simplicia: Variis tamen de causis nonnulla Composita pharmaca non minus utilia quam necessaria sunt. Prima & potissima, quotiescumque præcipites implicati morbi, eorumdemque sævissima symptomata adeo urgent,

gent, ut nova medicamenta, Magistralia vocata, repente per otium concinnare non liceat. Secunda, & alia, quia multa comprobata, & usu & ratione recepta compositiones fermentatione egent; unde nova & optata exoritur facultas; quandoquidem simplicia quovis loco, calo, & solo, ad manum esse nequeunt, ideo quo tempore maxime vigent, in annum usum ex his composita nonnulla medicamenta preparari, permisceri & asservari opera pretium est, ut Theriaces compositio, Mithridatica, Philonis antidotus, & huiusmodi. His rationibus ductus, quia medicamento purgante indicis utendum, aliquot tuta eaque pauca pharmaca composita, blando nulloque labore evacuantia, singulis humoribus dicata, nobis elegimus; quibus diu felicissime usi sumus, & ex duabus tribusve compositionibus unam fecimus, ne mole & copia compositionum obruamur; que diu in officinis asservari solita, saepe putrent, non sine Pharmacopœorum & agrotantium dispendio.

CHOLAGOGVM ROSATVM

CLEMENS, OMNI ETATI UTILE;
 ori, ventriculo & visceribus gratum; febris
 & affectibus biliosis aptum. Respondet Ele-
 ctuario Rosato, & Electuario è Prunis soluti-
 vo, & Electuario è Psyllio.

℞. Succo Rosarum rub. ꝯ xv
 Sacchari albi ꝯ xxx. [xxxvj. al.]

Mel.

Mellis candidi despumati ℥ vj.

Prunorum ℥ xx. quæ exhibent pulpæ
solidiusculæ ℥ vj.Passularū à stipitibus mundatarum ℥ xij.
quarum pulpa solidiuscula est uncia-
rum vj. Pruna & Passulæ coquantur se-
paratim ad mollitiem ex decocto se-
quenti, & per setaceum cernantur:

℞. Cichorei totius

Boraginis Acerosæ

Polytrichi, vel Adianthi

Endivix

Hordei integri m. j.

Glycyrrhizæ mundæ ℥ j. ℞.

Florum Violarum

Boraginis ana m. j.

Anisi ℥ iij.

Fiat omniū decoctio in ℞. aque ad ℞. iij.

In cuius colatura coque in vase occluso

Pruna & Passulas. In residuo infunde, co-
que leniter

Seminis Psyllii

Quatuor seminū frig. maiorū

Sem. Lactuæ

Oxalidis

& Portulacæ contusorum

Dissolve gummi Tragacanthi ℥ j. ℞.

Saccharum, Mel, & Succus Rosarum co-

quantur ad Electuarii solidiusculi con-

sistentiā: deinde pulpæ & emulciones

feminum addantur, iterumque coquan-

T 2

tur

tur lento admodum igni; tum demum
insperge pulverum

Cinnamomi electi ζ β .

Santalorum rub. ζ j. β .

Santal. alborum ζ vj.

Caryophyllorum

Surculorū vel foliorū Lētisci } ana ζ j. β .
vel Caryophyllorū ζ ij. ϑ j. [*in pe-
nuria foliorum Lētisci*]

Macis ϑ iiij.

Adde denique singulis lib. sive ζ xij.
huius Electuarii, Scammonii optimi ζ j.
cocti in ζ j. β . Succi Rosarum lento igne
vel cineribus calidis, quemadmodum co-
quitur à Mesue in suo Elect. Rosato.

Tota compositio est librarum v. & ζ v.
Dosis à ζ iiij. ad ζ iiij. v. & vj.

Si velis minus purgare, utere minori
dosi. medicamenta enim validiora minori
dosi assumpta, debilia sunt.

Hæc & quamplurima huiusmodi purgā-
tia, in Chylismata redigere operæ pretiū.

EXTRACTVM MELANAGOGVM,
SANGUINEM DEFAECANS, ET
serosa excrementa evacuans, omnibus cutis &
cuticula vitiiis, lepra & elephantiasi cōueniens,
sive à bile, sive à pituita salsa: Splenicum &
Hepaticum medicamentum efficax.

℞. Succorum Rosarū rub. defecatorū $\mathcal{P}$ ij.
Suc.

Suc. Fumariz
 Lupulorum
 Boraginis
 Pomorum dulcium
 Mercurialis
 Endiviæ vel Cichorei
 Vini albi

} ana ℥j.

Quibus decoque sequentia in balneo
 operculo occluso.

℞. Polypodii recentis, & adhuc vridis è

Quercu vel Fraxino ℥ vj.

Foliorum Senæ mundatorum ℥ ix.

Summiratum & florum Thymi,
 Cassiæ
 & Absinthii

} ana ℥ vj.

Radicu Lapathii acuti virentiu
 Helenii Ebuli, vel
 Corticis radicum Sambuci

} ana ℥ j. ℞.

Corticis rad. Fraxini
 & Populi nigri (trichi
 Capilloru Veneris vel Poly-
 Asplenii Chamædryos
 Chamæpityos

} ana m.
j. ℞.

Florum Chamæmeli Romani
 & Cotulæ foetidæ sive Parthenii ana m. j.

Seminis Cnici ℥ iij.

Seminis Anisi
 Fœniculi
 Carvi

} ana ℥ vj.

Contusis, infusis, decoctis, expressis &
 transcolatis infunde

℥ 3.

Agg-

Agariçi candidissimi & levissimi

Hermodactylorum, &

Pulpæ Colocynthidis ana ℥ j.

Omnium Myrobalanorum ana ℥ ij.

Zingiberis Cinnamomi

Schœnanthi Macis

Galangæ Garyophyllorum } ana ℥ j.

Iterum expressa & defæcata percoquantur lento admodum igni, cum mellis candidi ℞. tribus, ad mellis vel Electuarii liquidi crassitudinem. Addendo singulis ℞. Scammonii præparati vel cœsti in succo Rosarû, ut ante diximus, ℥ ℞. pul. Gummi Arabici ℞ j. Dosis a ℥. iij. ad ℥. iiij. & vj.

Extremis morbis adiiciuntur universæ compositioni

Hellebori albi

& nigri ana ℥ ℞.

Fiat Chylariû. Dosis à drachmaj. ad duas.

CATHARTICVM

HYDRAGOGVM.

℞. Radicum Graminis ℥ vj.

Rad. Afari ℥ j.

Granorum Hederæ arboreæ ℥ iiij.

Garyophyllorum Galangæ tenuis

& Cinnamomi ana ℥ ij.

Coquantur ex arte, ut dixi modo, in ℞. aquæ mulsæ, & ℞. vini albi, ad ℞. j.

Colaturæ adde Succorum rad. Iridis &

Brassi.

Brassicæ marinæ ana ℥. β.
 Succoũ Chamælee } densatorũ, ut docui-
 & Thymelææ } mus capite de Cha-
 mælæa, ana ℥. iij.

Vel eorundem vice in regionibus frigi-
 dis, quæ carent vel non abundant Cha-
 mælæa & Thymelæa, sume

Extracti Laureolæ vel Gratiolæ ℥. j.
 Percoquantur igni lento cum Sacchari
 ℥. j. Ab igne ubi abstuleris, adde pulveris
 Radicis Mechioacæ ℥. j. β.

Tartari albi & Spec. Aromatici Rosati
 ana ℥. β.

Macis ℥. ij.

Olei Stillarum Cinnamomi, Garyoph. &
 Anisi ana ℥. β.

Datur ex aqua Graminis & mulsa à ℥.
 iij. ad ℥. iij. cum pari quantitate Melano-
 gogi, & Asari decocto.

DIACNICVM CVM CITRO,
 SOLUTIVVM, PHLEGMAGOGVM
 & Hydragogum, quartana febre affectu, ut s̄
 quod aliud, utilissimũ. Respondet Diacariba-
 mo & Electuario à Citro solutivo Monspelien-
 sium.

Hæc Compositio à Cnico sive Caribamo
 nomen accepit, tanquam precipuo agente: me-
 rito igitur ℥. iij. Medullæ seminis Cnic.
 cum Rondeletio legendum, pro ℥. iij. (ut de-
 pra-

*pravate habent omnia exemplaria) censemus. Ad
hac Cnici semen omnium viscerum obstructiones
reserat, colluviem propellit, & pituitam purgat
egregie.*

Recipit autem Medulla seminis Cnici
℥ iiij. vel eius loco sume seminis Cnici
boni & pleni ℥ xiiij. ʒ vj. ʒ ij.
(ex ʒj. autem seminis habebis 6 vj. me-
dulla)

Contundantur, & fiat emulsio ex aqua
malsa, vel iure gallinacei, ut docet Diosc.
Confer. Corticis Citri melle conditi [ad
deterfionem pituitæ] ℥ j. β.

Confer. Violarum &

Florum Boraginis ana ℥ x.

Carnis Dactylorum vino albo macerato-
rum ℥ j.

Pul. specierum Diatragacanthi frigidi
℥ j. β.

Turbith ℥ j. ʒ vj.

Diagridii vel Scammonii ℥ j.

Zingiberis albi ʒ ij.

Hermodactylorum ʒ iiij.

Spiritus Anisi, vel

Feniculi Cochlearis tria

Mellis optimi despumati ℥ xij.

Sacchari albi ℥ xx.

Dissolvatur in ℥ j. β. Succu Cydoniorum
& f. q. aquæ mulsæ.

Terenda terantur & permisceantur.

ANTI-

ANTIDOTI DIAPHOENICI

Mesua emendata descriptio.

℞. Dactylorum Cheyron, id est, è Chayro oppido, non Cirrhon sive fulvorum, ut male ex Græco vertit Ruellius, nonnullas officinas secutus, ℥ xij. & β.

Macerentur vino albo [Rondelet.] loco tepido ad mollitiem, terantur, cernantur per cribrum.

Pinearum (non Penidiorum) aqua hordeimundatarum & infusarum ℥ v.

Turbith optimi ℥ iiij. ℥ iiij.

Amygdalarū dulcium purgatarū ℥ iiij. ℥ vj.

Scammonii ℥ j.

Zingiberis Piperis longi

Cinnamomi Macis

Galangæ Xyloaloes

Foliorum Rura siccorum

Anisi Fœniculi

Dauci Gretici, vel eius loco Cari seminis aromatici

} ana ℥ ij. ℞.

Probe trita omnia excipiantur libris tribus Mellis despumati ex infusione vini Dactylorum & aqua Hordei, in qua post lotionem Pineæ & Amygdalæ maceratae sunt.

Tota compositio est fere lib. v. & ℥ xj. Dosis ab ℥ β. ad ℥ vj.

T 5

Hæc

Hæc compositio ad evacuandos crassos humores facta est.

ELECTUARIUM INDUM.

Dissuadet præparationem Electuarii Indi noster Rondeletius; quia non multum differt à Diaphœnico. Adstringentia & attenuantia Electuario Indo addiderunt, quæ deteriorem potius compositionē fecerunt, & depravarunt, ut exploranti facile patebit.

LENITIVA à CASSIA

medicamenta.

E Cassiæ Ægyptiæ siliquis à diversis auctoribus multa & varia medicamenta lenitiva descripta, minime paranda aut dispensanda censentur, quia vel acescunt vel exiceantur, & eorum laxandi vis perditur.

FLOS CASSIÆ,

sen Cassiæ extracta.

E Cassiæ recentis & prægnantis fistularibus siliquis pulpa elicitur, quam Florem Cassiæ & Cassiam extractam vocant: Sed cum Cassiæ Siliquæ sive fistularis recens pulpa melius asservetur in sua theca, quàm excreta; quid extractione ante usum opus est? Triplex Cassia extracta in officinis

pro;

proftare folet: Caffia extracta fine Sena & cum Sena; Caffia extracta cum Manna; Caffia cum Saccharo & cum Melle, pro Clyfteribus & pauperibus. Si præfcribatur à medicis, paretur hoc fequenti modo.

CASSIA *extracta communis*
Nicolai.

℞. Florum Violarum
Violariæ five foliorum Violarum;
Malvæ,
Mercurialis,   Betæ
Parietariz ana M. j.
Absinthii Pontici five vulgaris M. ſ.
Herbæ iſtæ virides coquantur artificioſe
in ſ. q. aquæ; è cuius colato abluè fili-
quas Caffiæ; & diluè in eius portiun-
cula pulpæ Caffiæ ℞j. Mellis ex reliqua
colati parte deſpumati ℞ſſ. Percoquan-
tur lento igne ad electuarii formam.
DIACASSIA cum MANNA non mul-
tum differt à Diacatholico, niſi Sena,
Rhabarbaro & Polypodio.

DIACATHOLICON *Nicolai,*
vel potius è Dia-catholico
Liquamentum.

Huius univerſalis medicamenti varia
eſt deſcriptio. Exemplaria vulgata habet
T. 6   pro

pro pulpæ Cassiæ Thamar-Indorum ana
 ℥ duabus Sacchari ℥ ij. id est ℥ xxiiij. An-
 dernachus autem pro ℥ ij. Sacchari perpe-
 ram addit Cassiæ & Thamar-Indorum &
 Senæ mundatæ ana ℥ viij. Rondeletius
 vero ℥ vj. mediocritate fretus. Hoc Ca-
 tholicon lene, sive mire, in suavissimam &
 lenissimam, cum Cassiæ operatione maxi-
 me convenientem compositionem, rede-
 gimus: quam è Diacatholico Liquamen-
 tum sive Extractum diximus; neglecto
 Diacatholico maiore Fernelii, quod reci-
 pit Turbith & Diagridium, ab his beni-
 gnis medicamentis & intentione Nico-
 lai multum aliena. Paretur ergo in hunc
 modum:

℞. Radicum Filiculæ sive * Polypodii re-
 centium, fol. Senæ mundatorum ana
 ℥ xvj.

Glycyrrhizæ rasæ

Anisi ana ℥ ij.

Seminis Fœniculi ℥ j.

Foliorum Violarum M. iiij.

Florum Violarum M. j. β.

Quatuor seminum frigidorum maiorum
 ana ℥ j.

Contusa omnia, dempta Sena, & semi-
 nibus frigidis, floribusque Violarum, 24.
 horas vel biduo aquæ pluvialis ℥ v. vel q. s.
 madefacta, decoquuntur leviter ex arte in
 balneo Mariæ; mox paulo antequam ab
 igne

igne deponantur, Senam adiciunt, cum feminibus frigidis & floribus Violarum; maceranturque calide aliquot horas in balneo. Vbi tantisper refrixerint, linteolo excolantur, & leniter exprimuntur, ne Polypodii & Senæ vis adstrictoria eliciatur. Colatum iterum decoquitur, dum mellis crassitudo fiat, adiectis Sacchari boni subrubri, perdulcis, vel albi pinguis ꝑ iiij. Postea ab igne remotis adde Floris Cassiæ, vapore decocti præscripti extractæ, & Thamar-Indorum ana ꝑ vj. Sacchari candi & Penidiarum ana ꝑ j. ꝑ. Succu vel Infusi Ros. ꝑ iiij. Æstate addi poterit decocto libra una succi Mercurialis defæcati & purificati, & pro diuitibus in singulas ꝑ scrupulus vel ꝑ ꝑ. Rhabarbari selectissimi.

* Polypodii magna [*secundum Rondeletium*] aut crassamentum, quia copiosos flatus gignit, ventrem lædit, eumque magis obstruit quam reserat, leviter Polypodium decoquendum iussimus, ut efficacius suas vires, easque suaviore, exferat. Decoctionem enim mediocrem sustinet, quemadmodum Sena & Turbith, ut monuimus in nostris Stirpium Observationibus Latinis. Ponderus eius etiam adauxi, quia vili emitur, pauperum commodo; longeque maiori pondere in decoctis, uti Sena, & alia permulta, quam in substantia, ut vulgus loquitur, assumitur.

Aliqui omittunt Saccharum Penidiarum; levi incommodo, quia Penidiæ parantur ex Saccharo pingui, leniente.

ELECTVARIUM LENITIVUM.

Elect. Lenitivum convenit cum Diacatholico & Diacassia; quare eo carere possumus. Hæc de Electuariis lenioribus sufficiant, pluribus humoribus, exustis potissimum, expurgandis idoneis.

DIA-SEBESTEN.

Dia Sebesten Montagnanzæ bilem tenuem evacuat. In Italia & regionibus calidis magis usitatum quam in hisce frigidis tractibus, ubi raro dispensatur, quemadmodum Elect. è Psyllio Mesuzæ, quo etiam carere possumus. Recipit copiose Scammonium cum trochis. è Spodio vel Antispodio, ex Oxyacantha, trochis. Diarrhodon, quo Scammonii vires remissiores sint, & alvi fluores dispendiosæ vitentur. Pro hisce inusitatis Electuariis medicus doctus facile Cholagogum Rosatum decocto convenienti sive è Myxariis sive è Psyllio, Fumaria, Epithymo, Eupatorio, Rhabarbaro & huiusmodi, pro ratione & natura morborum, diluit.

ELECTVARIUM è Succo Rosarum Nicolai fortissimum est cholagogum, & minus castigatum aut emendatum.

Anti-

Aneidotus sive CONFECTIO HAMECH,
apud Mesuem.

Ex veterū Antidotis retinent hanc confectio-
 nem neoterici, ob insignes vires ad
 omnes morbos ex pituita salta, flava bile,
 adustisque humoribus ortos, & pravos
 eorum ichores; scabiem, impetiginem,
 elephantiasim, luem Veneream, & quævis
 cutis & cuticulæ vitia. Improbandi tamen
 sunt qui hac compositione utuntur in pi-
 tuita crassa evacuanda, ob Myrobalanos,
 quæ magis impingunt materiã lentam, ex
 Galeni & antiquorum sententia. Sed quia
 hæc compositio (ut scite monet Ronde-
 letius) sine arte composita videtur, &
 contra theoremata à Galeno, Mesueo &
 aliis tradita, (nam infunduntur diutius
 & coquuntur maxime inæqualia, ut Poly-
 podium, Myrobalani, Agaricus, Colo-
 cynthis, Rhabarbarum &c.) lubuit eius
 parandi rationem explicare. Quid enim
 opus quinque diebus in macerando Poly-
 podio ex sero lactis? cū nostra ætas ipsum
 Guaiacum, lignum durissimum, eiusque
 cortices, & huiuscemodi, 24. horis aqua
 tantum feliciter maceret. Serum autem
 diutius asservatum facile acescit, sitam
 ducit, & putret. Octo vel 10. horarum
 Rhabarbari infusum (preterquam in alvi
 fluo-

fluoribus, ventriculi & intestinorum imbecillitatibus, lubricitatibus & levitatibus à bile alimentis permixta, ubi solent exhibere fortem Rhabarbari expressionem, & ipsum Rhabarbarum in tota substantia) commédatur à perbonis medicis, ne vis adstrictoria eliciatur. Hæc monuimus, ut nonnulli è nostris pharmacopœis sint paulo diligentiores in patandis pharmacis, ediscantq; rationem componendorum medicamentorum, quâ ipsi modum faciendi vocant.

R. Myrobalanorum flavarum ʒ iiij.

Cepularum Indarum

Rhabarbari

Epithymi ana ʒ ij.

Agarici Colocynthidis

Polypodii querni ana ʒ xvij.

Absinthii Thymi

Senæ ana ʒ j.

Violarum ʒ xv.

Anisi Rosarum Fœniculi ana ʒ vj.

Succi Fumarie Mercurialis ana ʒ x.

Pruna numero sexaginta

Vvatū passarum à vinaceis purgatarū ʒ vj.

Polypodiū leviter contusum, cum Passulis, Absinthio, Prunis, Fœniculo & Aniso 24 horas madefactum ex seri lactis asinini vel caprini q. s. in vase oris angusti obturato, fervefac aliquot levioribus ebullitionibus; deinde addatur Colocynthis.

this contusa & forficibus incisa, cū Agarico, nodulo laxo excepta: Thymum, Epithymum, Myrobalani, Sena, Violæ, Rosæ & Rhabarbarum macerentur 12. horas, & unica fervefactione parumper decoquantur, addito Succo defæcato Fumariæ, quia paucam aut fere nullam sustinent decoctionem. Cola leniter exprimendo. In colati portiuncula dissolve Mannæ ꝑ ij. & coletur. Coque igne tantillo colati reliquam portionem, addita sesquilibra Sacchari boni, usque dum mellis crassitudinem habeat. mox ubi refrixit, repenti adhuc syrupo misce Cassiâ, Thamar-Indos, Mannam & Scammonii præparati ꝑ j. ꝑ paulatim inspergendo pulverem hunc:

Myrobalanorum flavarum

Cepularum

Indarum ana ꝑ j.

Bellericatum

Emblicarum

Rhabarbari

Seminis Fumariæ ana ꝑ iij.

Seminis Anisi Spicæ Nardi ana ꝑ ij.

TRYPHERARUM *differentiæ.*

Trypherarum variæ sunt descriptiones. Quæ Galeno adscribitur apud Mesuem, recipit multa quibus Galenus nunquam usus est, ut sunt Moschum, Ambar, Caryophylli,

phylli, Nux myristica, Macis & Santala.

Tryphera magna Nicolai cum Opio paratur, & sine Opio; sed cum Opium auferatur, adimendi Hyoscyamus & Mandragoras; cum non minus sterilibus mulieribus adferentur quam Opium.

Est & alia Tryphera minor, ad differentiam maioris, ex arte Phenonis. Item Tryphera Moschata Mesuæ &

Saracenicæ duplex { Mesuæ, &
Nicolai.

TRYPHERA *Persica.*

Trypheram Persicam Mesuæ, quia apud multos usu recepta, & à medicis Rhodomagensibus & Rondeletio comprobatur in refrigerando ventre, eodemque relaxato confirmando & roborando, omnesque humores fere evacuando cum astrictione, & refrigeratione, sine ulla ventris læsione, retinimus, delicatis & imbecillis tutiorem futuram quam Antidotum Hamech; ob Diagridium & Colocynthida: quamvis validiora medicamenta mitescant cum aliis in pauca quantitate exhibita. Sic enim paratur.

℞. Succorum Solani

Endiviæ sativæ

Apii defæcatorum ana ℞ ij. aut q. s.

Succi Lupulorum ℞ j.

Pru.

Pruna Damascena numero 1.
 Violarum recentium & Rosarum recentium ana $\mathfrak{z}$ iij. vel $\mathfrak{z}$ vj. Succu, penuria Rosarum recentium siccarum.

Foliorum Senæ
 Myrobalanorum Citreorum
 Cepularum
 Indarū confriatū in oleo amygdalino dulci

}
 } ana $\mathfrak{z}$ iij.
 }

Agarici $\mathfrak{z}$ j.

Cassia $\mathfrak{z}$ β .

* Epithymi $\mathfrak{z}$ v. * pro $\mathfrak{z}$ 4. Epithymi, ut in veteri exemplari legitur, Cordus, Antica $\mathfrak{z}$ iij.

Fervefac paulisper, dotarium Florentinum & alii nonnulli $\mathfrak{z}$ 40. legunt. Succorum autem prescriptorum $\mathfrak{P}$ j. Quae quantitas longe superat omnia huius medicamenti simplicia: adde quod calidior foret eius operatio, & succi ingredientia vix caperent quae infundi debent: eoque quidam decoquunt, & infundunt in balneo occluso. Syrupus ex Epithymo Mesna, cui nomen ab Epithymo tanquam precipuo agente, $\mathfrak{z}$ xx tantum Epithymi primo loco habet.

cola, & in colati dimidio dissolve
 Pulpæ Thamar Indorum $\mathfrak{z}$ iij.

Pulpæ Cassiæ $\mathfrak{z}$ iij.

Mannæ $\mathfrak{z}$ j. β .

Io-Sacchari sive Sacchari Violati $\mathfrak{z}$ xii.

Alteri colati parti adde Sacchari optimi $\mathfrak{z}$ xxxvj.

Aceti

Aceti boni ℞ j.

Coquantur igne lenissimo, & supradictis
commisceantur.

Deinde adde sequētia in pulvere redacta:

Rhabarbari selecti ℥ ij.

Myrobal. Citrinarum ℥ j. ℞.

Indarum

Chebulatum ana ℥ j.

Bellericarum

& Emblicarum ana ℥ ℞.

Seminis Fumarie

Trochiscorum Diarhodon

Macis Mastiches Cubebarum

Spodii vel Antispodii è Myrto vel Cydonio

Santali citrini ana ℥ ij.

Seminum Cucurbitae

Citrulli

Melonum

Cucumeris mundatorū } ana ℥ ij. ℞.

Anisi ℥ ℞.

Spicæ Nardi ℥ ij.

Tenuissime trita involvantur oleo Viola-
to: & fiat omnibus mixtis Electuarium ar-
tificiose.

*PILVLÆ AGGREGATIVÆ,
ex inventione D. Mesua, inter om-
nes Aggregativas potissima.*

Quia omnes humores implicatos è capi-
tē, ventriculo, hepate & visceribus eva-
cuant,

quant, Catholicæ vocantur, aut Diacatholico comparantur: & quoniã ad multa utiles, multique usus quotidiani, earum descriptionem damus ex veteri exemplari depromptam.

℞. Myrobalanorum Citrinarum

Raved seni ana ʒ iiij.

Succi Eupatorii Mesuæ, id est Agerati
Diosc. seu Herbæ S. Mariæ

Succi Absinthii ana ʒ ij.

Diaeredii sive Scammonii præparati succo Rosarum

Turbith boni. Aloës ana ʒ vj.

Myrobal. Chebularum Indarum

Agarici candidissimi

Colocynthidis

Polypodii ana ʒ ij.

Mastiches

Rosarum

Salis Gemmæ

Epithymi

Anisi

Zingiberis ana ʒ j.

Elect. Rosati Mesuæ q. s.

Fiât pilulæ. Ne fortiores sint, formentur cum Elect. è Succo Ros. ait Rondelerius.

In his pilulis hoc reprehensione dignum, quod vulgus pharmacopœorum, Cordum, Wecherum & alios sequēs, tum in Superiori Germania, cum & Inferiori, pro Eupatorio Mesuæ, Gratiolam, visceribus

ribus impendio efficiatum hostem, substituunt. Ageratum enim esse Mesuæ Eupatorium, superabunde docuimus in nostris Stirpium Adversariis.

HIERA AROMATICA,
sive Pilule ex Aloë aromatica.

℞ Aloës Succotrinæ aliquoties maceratæ
succo Rosarum rub. & exsiccatae in cli-
bano ℥ iij.

Agarici Trochiscati tenuissime triti ℥ iij.

Cinnamomi

Rad. Afari

Spicæ Nardi

Mastiches

Garyophyllorum

Macis

Galangæ

Schœnanthi

Xyloaloes

Croci

} ana ℥ j. ʒ ℞.

} ana ʒ iij.

Cum Syropo è Stœchade excipiantur.

PLURA iam non excutiemus, freti, D. Ron-
d. letii Pharmaceuticam Officinam mendis innu-
meris vindicatam, tandem in publicum proditu-
ram.

Quærenti autem Medicamentorum varia &
comprobata genera, eiusdem Rondeletii Remedio-
rum formula obiiciantur.

QUIA vero in hisce Aquilonicis pla-
gis

gis tot Sepiasarii, Salgamarrii potius quam pharmacopœi, Barbitonfores, Lithotomi, Circumforanei, Agyrtæ, Ludimagistri, medicamentarii indocti, & sacrificuli vasti, rapaces & lucri avidissimi, nulla medicinæ parte illis probe peruestigata, per hominum mortes experimenta agitantes, tam repente hodie Medici aut potius medicastrri fiunt: qui tandem in locum experientissimorum Medicorum irreperunt, magno ignaræ gentis, rudis & rusticæ turbæ applausu: apud quos sorder, laceratur & male audit ars Medica divina, nobilissima & antiquissima, summo ægrotantium dispendio, & tædio proborum medicorum; consulto dataque opera eatenus & parcius attingimus, imo prætermisimus (tanquam nefas plagiumque profanate & perdere artem) medicatos succos sive nobilissimam Liguamenta, Extracta Cathartica vocata, quæ longe minori noxa & mole, maiori cum efficacia in corporibus egregie operantur; tamdiu, usq; dum leges cessabunt in hos indoctos & inexpertos carnifices, qui se medicos profitentur, ubi aliquot remediorum formulas memoria didicerint, animadvertere,

S V C.

SUCCEDANEA, QUID PRO QUO vocant.

AΝΤΙΕΑΔΩΡΩΝ, hoc est, Simplicia, quae aliorum facultate similium penuria supponi possunt medici consilio, quae nomine Galeni circumferuntur, & à Paulo ad verbum prope citantur, Galeni non esse hinc liquet, quod statim ipso initio Galenum citat. Adhuc Anacardii fructus mentionem facit, qui Galeno ignoratus fuit. Postremo multa supponit absurdissima: ut loco Agarici, Euphorbium; pro Serpyllo, Potamogetona; vice Galla, sordes gymnasiarum; in locum Polypodii, radicem Chamelae aut Chamaleontis; pro Polytricho, Absinthium; & alia eius generis plurima viribus dissimilia. Tamen quae recipienda magis sunt, tum indidem, tum ex Galeni libris, tum etiam ex Arabibus utcumque profereamus: ut

PRO Aqua pluvia, supponi potest Aqua fontana pura, & ab omni mitione sincera. Galenus lib. 1. comp. pharm. part. in diacodio.

Acatia, succus & caro Prunorum agrestium, vel Hypocistis, Avic. 2. Canon.

Asaro, Acori par pondus & dimidium. Carpesium quoque pro Asaro & cum Asaro, lib. 2. comp. pharm. part.

Absinthio, cum Galen. Abrotonum: & contra pro Abrotono, Absinthium.

Acar-

*Acanthii semine, Lychnis, & econtra arthradō-
spora.*

*Acantha Arabica, seu Ægyptia herba (qua Su-
Eucaba [al. Sucaba] Serapioni dicitur) Acantha
leuce nostras, eidem dicta Bedegar.*

Alicacabo, semen Solani.

Asphaltio, Pix liquida, Brutia.

*Æthiopica olea lachryma, lachrymarum Acacia
partes dua; seu pro gummi Elemni, gummi A-
rabicum.*

*Acoro, ad flatu & hepar, ac lienem iuvandum,
Cumini par pondus, & tertia pars Aristolo-
chia. Avicenna.*

Anchusa, Hyacinthus.

A semico, Sandaracha.

Amylo, sicca Farina.

Amygdalis amarus, Absinthium.

*Aristolochia quatuor, una ex tribus Aristolochiis,
quancumque habueris. Galen. lib. 3. comp.
phar. part.*

Adipe vulpis, in sinus.

Adipe cervino, anserinus.

Alumine, Sal fossitius.

PRO Balauſtio, Malicorium.

Buccinis, Ostrea uſta.

Balsami liquore, Myrrha ſtaſe.

PRO Cinnamomo, Casia, aut Amomi du-
plum, ad odoris gratiam. Gal. lib. 5. comp.
phar. in dentificio. Pro Cinnamomo, du-
plum optima Casia, vel cum Quinto me-
dico duplum vel multum Carpesii, vel certe

V

non

- non paucior *Casia*. Gal. lib. 2. 3. & 8. comp. phar. part. & lib. antid. Quidam carentes *Cinnamomo*, in vicem eius ponunt aequale pondus & semine *Cardamomi*. Damocrates in *Cypl* lib. 2. *Antidotorum Gal.*
- Casia*, *Cinnamomum*. Galen. lib. 2. comp. phar. part.
- Casticortice*, *Nardus Indica*, vel *Malobathri folium*; vel contra, lib. 6. comp. phar. part.
- Chamaemeli floribus*, duplum foliorum & radicum.
- Costo* hodie rarissimo, *Pyrethri dimidium*, vel *baeca Cedri*, vel *radix Helcni* vel *Ireos*.
- Cimolia terra*, ex *Cimolo una Cycladum*, retributum ferri & mola simul attritorum.
- Cardamomo maiore*, minus; & contra.
- Calaminthe omni*, *Menthastrum* & *Pulegium* similia sunt facultatibus: ob id invicem sunt antiballomena.
- Croco*, *Crocomagma*.
- Cypero*, *Iuniperus maior*.
- Cumino*, semen *Ruta* vel *Agni [casti]*
- Clinopodio*, *Heliotropium*.
- Colocynthide*, semen *Ricini*.
- Capparis radice cortice*, cortex radice *Tamaricis* vel *Erica*.
- Cicutae semine*, *Coriandrum*.
- PRO *Dictamno*, *Elelisphacu*, vel *Nepita*.
- Doronico*, dimidium seu duae tertiae *Garyophyllorum*. Avic.
- Dama sonio*, *Eryngium*.

PRO Elaterio, succus foliorum Cucumeris a-
grestis.

Ebeno, lignum Guaiaci; & contra. Nam quas
vires hodie in ligno Guaiaci experimur, Ebeno
tribuit Gal. lib. 6. simpl.

Eupatorio Mesue, Absinthii & Asari ana dimi-
dium pondus eius, ut ambo simul mista aequent
pondus Eupatorii Mesue, ab Eupatorio Greco-
rum diversis.

PRO Folio, folium Garyophylli, Nardus Indica, si
invenitur, Cassia, id est, vulgare Cinnamo-
mum, Macis. Avicenna 2. canon.

Ferrum, ferrugo, squama ferri, idem prope pollent;
& pro se mutuo ponuntur.

Fimo palumbis, fimo columbae.

Fell. suillo, vel perdicis, vel piscium.

PRO Gentiana, Asari, & radicis Capparis ana
dimidium.

Gong. lide, Heliotropium.

Glycyrrhizae succo, aequale radicis eius. Androm. in
arter. 15. apud Gal. lib. 7. comp. ph. part.

Gnatio Cocco, semen Lathyridis; & contra.

Galbano, Sagapenum.

PRO Hammoniaco, Propolis.

Hermodylo, in doloribus iuniorum, folia
Achuse, & dimidium Bdellii.

Hederagummi, gummi Persici.

Hyacintho, flos Isatidis.

PRO Iride Illyrica, Helenium odoratum.

PRO Lapide Lasio, [al. Asio,] lapis gagates.

Lapide Magnete, lapis Phrygius.

Lapide phrygio, Pyrites lapis vel Argyrites.

Libystico, semen Staphylini, id est Pastinaca, praesertim agrestis.

Lepore marino, Cancer fluviatilis.

Lanaria radice, radix Veratri nigri.

Lycio, succus radices Centaurii magni, lib. 7. simp.
 alius succus baccarum Perichlymeni. auctor libelli
 Dynameon, Galeno male adscripti.

PRO Melle, Mel aërium, vel Saccharum.

Malobathro, Casia, vel Nardus Indica.

Myrrha Troglodytica, Calamus odoratus.

Myrrha, Smyrnum, & contra. Diosc. in Smyr-
 nio.

PRO Nasturtii semine, folia eius sicca.

Nuce meschata, par Spica.

Nardo Syriaca, luncus odoratus.

PRO Opopanace, Hammoniacum, vel Galba-
 num, vel Sagapenum, vel Baellium, lib. 2. ad
 Glauconem in curando scirrho.

Ocimo garyophyllato, Melissa in affectibus cor-
 dis.

Oleo Laurino, Pix liquida, licet illo inferior: vel
 oleum Cedrinum, vel Cicinum, vel vetus, vel
 oleum ex lucerna cum cera. Galen. lib. 1. comp.
 ph. part. vel coctum (sic enim tenuius fit, &
 veteri ac Cicino simile) vel sordes lucernarum
 luti crassitie. ibidem.

Oleo Rosato, Violatum, Nymphaea: Amygdalinum
 autem loco Rosacei boni, id est, ex multis Rosis
 cum oleo omphacino insulso facti. lib. 3. comp.
 phar. part. initio.

Ole

- Oleo Ricinino seu Cicino, Raphaninum.
 Opobalsamo, Opocarpasum. Gal. vel Myrrha-
 stacte, vel liquor Myrti.
 Oryza, Hordei farina.
 Oesypo, medulla cervina.
 Omphacio, succus Rhois, vel vinum auste-
 rum.
 PRO Piperi longo, album: pro albo, nigrum opti-
 mum, id est, gravissimum, & contra, 4. sanst.
 tuend.
 Periclymeni fructus drachmis tribus, radice eius-
 dem drachma tres. lib. 9. comp. phar. part.
 Phœnicobalanorum pinguium carnis drachmis
 tribus, Palmula seu Dactyli tres, aut sex. Gal.
 lib. 7. comp. phar. part. in arteriac. 15. Andro-
 machi.
 Psyllio, Lens palustris.
 Petroselino Macedonico in Theriaca, alterius re-
 gionis Petroselinum. Galen. lib. 1. Antid.
 PRO Resina fricta, Pix, aut Pix Brutia. Gal. lib.
 9. comp. phar. part.
 Rubigine, Scoria ferri.
 Raphani seminis drachmis decem, succi eiusdem
 cyathus unus. Gal. lib. 9. comp. phar. part.
 Rosis, flos Rosarum, vel contra, Gal. lib. 6. comp.
 phar. part.
 Rhœ coriario, Rhus obscuriorum, & contra. Gal.
 lib. 6. comp. phar. part.
 PRO Staphide agria, Pyrethrum.
 Spodio Græcorum, cinis super fornacem aura-
 riam inventus, melior quam Ebur ustum,
 V. 3. quod

quod nescio cur hodie Barbari Spodium uocent.

Styrace, Castorium.

Sale Indo, Saccharum candefactum.

Sagapeno, gummi Cedri, Hammoniacum, Resinapicea sicca.

Spuma Nitri, Nitrum molle, vel Aphronitrum.

Gal. lib. 3. comp. phar. part.

Sulfure uivo, flavum delustum & purgatum.

Satyrio, semen Eruca, vel Scincus, vel contra.

Sinapi, Cardamomum vel Cardamum.

Scammonio, Ricinus.

Stibio contuso, Squama avis, stannum ustum.

Sepiaosse, Pumex.

Serapiade, Peonia radix.

Scilla, Bulbus.

Struthio, in sternutamentis, Elleborus albus.

PRO Terebinthina, laricea dicta Resina, ei protemodum similis. Gal. 1. lib. comp. ph. gen.

Thapsia succo, Chamaleontis nigri succus, vel Nasturtium; vel Nasturtii aut Eruca seminis pondus aequale; licet illa sint multo inferiora Thapsia. Galen. lib. 1. comp. phar. part.

Tamaricis succo, succus Sambuci. Gal. lib. 2. comp. phar. part.

PRO Veratro albo, nigrum.

Visco quercino, Chamaleon niger.

Vino Falerno, aliud quodvis colore fulvum, substantia tenuis, ut perluceat, & sit odoribus vehementer, ut Arvisium [vel Arusium]

ex

ex Chio, Lesbium ex Mitylene, Cresso, Methymna, & Tmolites; Galea. lib. I. comp. phar. gen.

PRO Zedoaria, Aristolochia.

Zingibere, Pyrethrum.

Α' Ἰσθαμὸς ἢ ἴσθα, vel horum aliqua, vel alia, potest quævis regio nova, desideratis facultate affinia facere, doctorum medicorum consilio. nam si Arabibus & Græcis pro Sinapi Cardamomum, forte ipsis frequentius, licet substitueret, quidam pro Cardamomo frequentissimum nobis Sinapi usurpabimus? præsertim cum ut pro cinnamomo Casiam, sic contra pro Casia Cinnamomum assumi probaverimus: idemque in aliis faciendum puto. Ob id Galenus lib. 7. simplicium, Melissophyllum (inquit) Marrubio facultate simile, sed ipso multo imbecillius; ob id Melissophyllo utitur nemo. Nam absurdum fuerit, præsentem ubique terrarum magno Marrubii proventu, uti Melissophyllo. Si cui vero ad manum non fuerit Marrubium, Melissophyllo uti poterit, observata eius præ illo imbecillitate, ut ob id quantitas eius augeatur. hæc Gal. Qua ratione pro Cinnamomo duplum Casia optime miscemus medicamentis, ut quantitate qualitatis imbecillitatem redimamus.

Quæ igitur apud singulas gentes sunt copia, modo sint facultate proxima his quæ desiderantur, quia faciliora sunt paratu, ponantur: ut in Asia in frigidis capitis affectibus, aut in declinatione calidorum, rustici Cedrio dicto

utuntur: eius penuria Pisselao, id est, Pice & Oleo mistis liquida forma: interdum etiam Cedrio & Pisselao simul magis & minus mistis, prout vires eius intendere student. Hoc autem linunt sinciput, nares, frontem, aures, & quibusdam plantam & sedem. Gal. lib. 2. comp. phar. part.

Sed videmur Antibalomenis non egere, qui magna curam simplicia generis omnis in promptu habeamus: imo maxime egemus, cum multa simplicia veteribus laudatissima (ut Theriaces compositio docebit) hodie nobis parum sint cognita. Qua ubi certa erunt, his utendum potius, quam Antibalomenis. Ut enim pluris est equo domini oculus, quam equisonis industria; pluris agro domini vestigium, quam villici stercoris satio; pluris familia paterfamilias, quam procurator; pluris prator, consul, rex, pastor, quam proprator, proconsul, prorex, mercenarius: sic plus tribuendum puto his quam maiores magno delectu & ratione optima in compositiones cooptaverunt, quam qua illorum loco coacti adoptamus. Hæc hæctenus ex Iacobo Silvio.

PETRUS COUDEBERGIUS
PHARMACOPOEO.

LIBELLUM hunc, Pharmacopœe candidè, denuo percurriffem, atque exactius ruminaffem, loca agrora reliqua leniendo, ac nubila Scholiis illustrando, extremam illi manum adhibens, nifi otium, opusculi angustia, typographi quoque commoda occasio, atque immature quodammodo frugis extorsio, perorare me, atque vela ventis committere coëgiffent. Omnia itaque hæc, cum obiter faltem, ex tempore, & tanquam ex transcurso tibi tradantur (etenim ne tantillum quidem à Pharmacopœo vestræ farina homine, cuius tamen proprie muneris est, hætenus nostro seculo prodiffisse cognoscitis) æquo sunt consulenda animo, dum meliora dare Deus permiferit.

F I N I S.

V s

S u c.

SUCCEDANEORVM COLLECTANEA

MATTHIÆ LOBELII,

aucta & recognita ex classicis auctoribus,

IMITATIONE RONDELETII,

è cuius Fragmentis & Praelectionibus hæc fere decerpta sunt.

CUM attentiore lectione animadvertissem vulgatum SUCCEDANEORVM libellum, quem nonnulli Galeno, alii Paulo acceptum ferunt, scaterere mendis, & plerisque locis mutilum esse; utpote qui ex Græco in Arabicum, & de Arabico sit denuo Latine versus, aut potius perversus, à Mauro quopiam, vel Mauro Græco, qualis fuit & Actuarius: visum fuit, quæcumque Dioscorides, Galenus, Aërius atque Paulus litteris mandassent, experimentaq; tum veterum recentiorum confirmassent, seligere, eaque sic digerere, ut quid alteri cuivis æquipolleet, studiosis in posterum pateret.

Hunc autem libellum neotericis cuiuspiam esse, vel id plus satis arguit, quod nonnulla addita inibi sint, quæ Galeni tempore ignota fuere, uti Anacardia, aliaque complura; nullo tamen ordine aut delectu, ac sine iudicio. Ut, quod forte Cha-

Chamamelini legerant alicubi, nominis
 decepti affinitate, Melinum subdiderunt;
 quam inscite, nullus est qui id ignoret.
 illud enim laxat, & moderate calfacit;
 hoc vero refrigerat, astringitque. Ea-
 dem ineptia, quod forte Cepæam Portu-
 lacæ similem legissent, illius vires huius
 facultatibus responsuras putarunt. Itidem
 Leporem fluviatilem Cancri loco usurpa-
 ri; vel, ut alius quispiam correxit, mari-
 num, indocte: ut qui ignorasse videatur,
 Cancrum alimentum & antipharmacum
 esse: Leporem vero [marinum] vel odore
 solo vomitorium, & venenum. Nec hoc
 falsum solummodo, at & discriminis ple-
 num, cum loco Opopalsami Opocarpa-
 sion substituunt, quod venenum frigi-
 dum est Dioscoridi, vinoque, uti Cicuta,
 expugnandum, teste Galeno, libro De an-
 tidotis. Verum si hic Carpason legamus,
 vera fuerit lectio. est enim tenuium par-
 tium. Cinnamomo item Behen rubrum
 respondere dequit. Neque placet ordo
 seriesque collationum. nam olea oleis,
 non resinis aut aquis sunt conferenda; ut,
 quoad eius fieri potest, sint simillima.
 Deinde, si non licet ex specie proxima,
 saltem è genere, cum abundemus probis
 remediis. Nec parvi facio regionum ubi
 nascuntur proprietates: veluti Cretica-
 rum plantarum, quas Italicis efficaciores
 V 6 puto;

puto; nisi squalida admodū aut retorrída fuerit ætas, quæ deficiēte alimento plantas tabefacit. tum enim Polium Italicum, aut Stœchas non cedunt Cretico, aut è Stœchadibus insulis.

Imperitiæ fatuæ est, substituēda præcipere rarioribus inventu, ea quibus caremus, aut adulterata, ut loco Cinnamomi, Amomum. Infantiæ itidem, ubi abundamus Lactuca, Opocarpantium optare. Licuerit tamen, si qua sint rarius obvia, aut minus trita, eorum loco usurpare viribus similia, uti Terebinthinæ veræ loco, Lentisci Resinam, quia frequentior est.

Cam autem Succedaneis uti non raro cogamur; nec enim omne fert omnia solum; nec ubivis medicamenta opportuna occurrunt: (ruri enim *ἀπὸ τῆς γῆς* sive facile parabilibus utendum; & cum medicamenta necessaria ad repentinos casus ad manum minime fiat, præsentibus utendum) eligenda erunt quæ nostris simplicibus substitui possunt: ut Galenum fecisse legimus; cui Euphorbium, cum ad spicula, aculeos & infixam aximēda deesset, ex alveariis Propolin pro Euphorbio felici successu usurpavit.

Succedaneorum vero usus hodie magis est necessarius, quam umquam fuit; cum multis quæ antiquis in regionibus suis exortivis & exoticis dives & uber provē-

tus

tus sufficiebat, hodie careamus; tum suppositicia, Hebræorum & mercatorum vario ingenio adulterata, transvehantur; quæ si reiicienda, alia substituere necesse est. Ad hæc pleraque prisca simplicia medicamenta exoleta antiquitus notissima & usitatissima, hodie ignorantur.

Per multæ Arabibus excogitatæ & utiles inventæ cōpositiones, efficacissimaque remedia in usum recepta: quorum simplicia, barbarie vocum, nobis prorsus ignota sunt. Quid enim nominibus illis barbaris significare voluerint, nescimus; aut illis caremus. At in Succedaneorum delectu & usu, pessima illa medicorum consuetudo merito reiicienda, quæ iam à multis annis invaluit, magno ægrotantium incommodo; qua in compositione remediorum omnia quæ commédata sunt vel ad morbum, vel ad partem affectam, vel aliquod symptoma, congerunt temere; & cum omnia similia usurparunt, haud habent amplius quod pro ea herba aut medicamento substitui possit. Quod si una, duabus, vel tribus herbis contenti essent, nunquam Succedaneo destitueretur pharmacarius. Sin autem quantitas necessaria foret, pro manipulo adde duos, pro duobus tres vel quatuor. Hinc duo consequentur commoda; certior medicamenti operatio, faciliior & citissima præparatio;

pluribus remediis & Succedaneis, summo
 artis Medicæ ornamento, abundabit me-
 dicus; cui iterare, immutare, supponere
 pharmaca licebit, & plus quã vulgus Me-
 dicorum & Clinicæ sapere. Vt si in suo de-
 cocto Boraginē præscribat; ea si defuerit,
 Buglossum agreste substituere, vel contra:
 si Scariola desit, succum substituere vel
 syrupum licebit: si Cichorium, Dens
 leonis, vel Endivia; si Chamæpitys, Cha-
 mædrys substituatur, si desit; vel contra.
 Sed quid faciet, si omnia congerantur in
 uno eodemque medicamento? certe nihil
 aliud erit, quam poëticum illud Chaos,
 Rudis indigestaque moles.

Illud Villanovani ante oculos volvant:
 Ubi in promptu habentur simplicia, do-
 lum esse siquis compositis uratur.

A prava igitur consuetudine recedant;
 & illos tanquam scopulos vitent: caveant
 item malos, avaros, improbos, impuden-
 tes pharmacarios & circulatores, qui nū-
 mi & lucri rapaces, farraginē medicamē-
 torū etiã semiputridorū inter se pugnan-
 tium collaudant. Quidam hoc faciunt, ut
 copiam ostentent, vel ignorantia, vel su-
 perbia; & aliqui docti, ne videantur in re-
 mediorum cognitione minus exercitati.

Blaces quidam medicastrî, impostores
 nobiles, populares agyræ, histrionesque
 Hippocratici, Aureive Aureoli Theo-
 phrasti

phraſti aſelli (cuius tamen documenta vix ſummis deguſtarunt labris, quoſque magiſtri pudet, quemque neque agnoſcere, neque tutari audent, ne apud doctos, & vulgus, ob circulatorum, qui falſo diſcipulos Theophraſti ſe glorianur, illuſiones & rethnas male audiant) eminentiam, irrationalem, garrulam, pertinacem, perſiſtæ frontis impudentiam, mordicus novam philoſophiam effutiunt, oblatrant, & pro ſua oſtentant; Panacea ſæda unica, ſive decocto parato ex omni confuſa herbarum, etiamque deleteriæ, nullius delectus, inter ſe ex diametro pugnantium, maligna & infauſta ſideratione collectarum, farragine, addita Sena, Cinnamomo, Saccharo, & huiuſmodi, ad ſaporis gratiam, pro univerſali omnium humorum, anili medicatricum & obſetricum cohorti notiſſimo, freti & contenti, ad omnes morbos, quos Ariſtorelicis & Hippocraticis ſectatoribus incurabiles iaciunt, à ſe viginti quatuor horarum ſpatio percurari poſſe, ilico utique & ubi-vis pollicentur; impoſtura, ſupina audacia, & gnathonica adulatione, nullis interdicitis aquis noxiis, & quibus morbi foventur, eduliis.

Huiuſmodi homines potius ſcutica digni ſunt, quam papyri & temporis iactura in deſcribendis illorum ineptiis,
men-

mendacii & imposturis. In illos sane Reges, Leges, & Medicorum celeberrima Collegia deberent animadvertere, eosque ex Republica propellere; doctos autem viros fovere & erigere: qui (proh dolor!) hodie multis locis pereunt, & haudquam ab improbis & indoctis logodædalibus scamnidicis discernuntur.

Porro cum sint quædam compositiones utiles priscais medicis excogitatae, experientia & ratione receptae & comprobatae, nonnulla Succedanea investigare, agnoscere, & sufficere oportet, ut parari possint nobilissima pharmaca, quæ ea ratione minime excludenda & reiicienda: cum non tanta infelicitate Succedanea quædam illis non inferiora interdum æque bene expleant omnes pollicitationes genuini medicamenti.

SUCCEDANEA, quantum fieri potest, eiusdem sint generis & species.

Rondelet. Herba pro herba.
 Radix pro radice.
 Flores pro flore.
 Semen pro semine.
 Succus pro succo.
 Lachryma pro lachryma.
 Resina pro resina.
 Muccago pro mucagine.

Metal.

Metallum pro metallo.
Lapis pro lapide.
Terra pro terra.
Pix pro picce.
Axungia pro axungia.
Medulla pro medulla.
Avis pro ave.
Serpens pro serpente.
Pars animalis pro parte.

COMPOSITIO PRO COMPOSITIONE.

Pulvis pro pulvere.
Trochiscus pro Trochisco.
Opiata pro opiata.
Electuarium pro electuario.
Pilulæ pro pilulis.
Eclegma pro eclegmate.
Tabella pro tabella.
Confectio pro confectioe.
Conservatio pro conservatioe.
Syrupus pro syrupo.
Emplastrum pro emplastro.
Oleum pro oleo, sive simplex,
sive compositum.
Vnguentum pro unguento.

THEO-

THEOREMA UNIVERSALE
VEL COMMUNE.

<p>Medicamentum quod substitui debet, siue in- ternis, siue ex- ternis cōveni- re debet: nēpe</p>	}	<p>Viribus occultis, ma- nifestis, & consisten- tia. Sic etiam simile in Sapore, Odore, Ætate, Natalitiis & regione, Natura & tempera- mento.</p>
---	---	---

Nonnulla in externis remediis supponuntur, quibus in internis uri non licet; ut succus Carpathi substitui potest pro Lactuæ succo in externis; cum tamen venenum sit, non introsumitur.

Non totum simplex, sed aliquæ partes substituuntur.

Vt Muccago seminis Pſyllii, pro mucagine seminis Cydoniorum: non totum semen, quia pars interior temperamento differt à mucagine, & venenata putatur. Neque etiam Cydonium malum convenit pro semine suo, quia viribus & consistentia differt.

Formulæ quædam in quibusdam remediis sibi mutuo succedunt: ut,

Conservatio, pro syrupo eiusdem simplicis,

plicis, fuctus, floris vel radiceis.

Conservatio Capillorum Veneris, pro syrupo in opiata substitui potest: Sed in syrapi consistentia non potest; quia remedii formula non patitur.

Pro liquidis liquida substitui debent: quare deficiente syrupo, aqua vel herbarum decoctum substituat.

In quibusdam conditis supponere licet syrupum conservationis; quia in syrupo conservantur. Vt syr. Conservationis Citri, pro syrupo è corticibus Citri. Syr. Conservationis radiceis Buglossi, pro syrupo de Buglossi.

Emplastris item pro Vnguentis uti licet; & contra, modo pars affecta assentiat: ut Emplastro filii Zachariæ, pro unguento Resumptivo; & Resumptivo, pro emplastro. In thoracis vero affectibus, nisi dissolvantur aut malaxentur, non utendum; quia emplastra imposita dilatationem costarum & respirationem impediunt.

Emplastrum è Cerusa, pro unguento albo, nisi inflammatio prohibear; quæ neque dura, neque gravia ferre potest.

VARIA ALIA MEDICAMENTA

PRO ALIIS SUBSTITUERE LICET,

modo vires respondeant.

Pilulæ pro Confectionibus, & Confectiones pro pilulis. ut,

Hiera simplex pro Pilulis de Hiera & Benedicta; & contra.

Et pro pilulis Piritosis, Electuarium Diacarthami, de Citro solutivum.

Pro Biliosis, Electuarium de succo Rosarum, & contra, observata cuiusque quantitate. Hieræ & similium Electuariorum doses augendæ, ob mellis molem, quæ medicamenti vires minuit.

Syrupus pro Eclegmate, si lambendo assumi debeat: ut

Syr. Iuiubarû, pro Lohoch sano & experto.

Syr. è Papavere, pro Diacodio.

Pulvis pro Trochisco, & contra: ut Diarrhodon pro Trochiscis diarrhodõ.

Trochisci de Squilla, pro Eclegmate de Squilla; aucta vel imminuta quantitate, pro ratione, indicatione morbi, & scopo medici.

In simplicibus partes aliquando religiose non observantur. ut

Turbith pro Agarico trochiscato, & contra. Hic simplex pro composito ponitur, vel compositum pro simplici.

Pro

Pro Agarico Colocynthis, in minori quantitate. Carthami duplum & triplum, pro Agarico; & contra.

Difficile tamen inventu simplex medicamentum substituendum, quod vere undequaque omni ex parte conveniat, ut testatur Avicennas in suo Canone, ubi vix reperies duo simplicia medicamenta, quæ aliorum facultate similium, penuria, substitui tuto possint. Quod cum difficillimū foret, ille aliquando duo, interdum tria, pari pondere & mensura, nonnunquam duplicato & triplicato, addita quinta aut octava parte alterius medicamenti, supponit. Quia paucissima sunt medicamenta, quæ omnino simile temperamentū obtineant, aut eandem consistentiam, crassitiam, tenuitatem partium, & proprietates occultas.

Varius in compositionibus est medicamentorum usus.

Vel ob calorem, frigus, humiditatem, siccitatem; in principio primi, in medio & primo gradus. & sic de aliis.

Vel ob partium tenuitatem, vel crassitiam, lentorem, saporem, odorem, colorem: quare id quod temperamento respondet, sepe dissidet crassitie vel tenuitate partium, vel alia facultate, ut pro Asaro Acorum substituendum censent. At in omni operatione non conuenit. non enim omnia

nia

nia potest Acorus quæ Asarū. Urinas quidem & menses ciet : (quare in ureticis tantum supponendum:) vomitum vero excitare, aquasque educere, ut Asarum, minime valet.

Eadem ratione Hyacinthus pro Anchusa substituitur: Sed si ob colorem Anchusa opus sit, ut in unguentis, Hyacinthus non conveniet.

Eius vero loco Lacca supponitur, vel Brasilia, Santalum rubrum, Lacca pictorū, vel Coccus baphica.

Asa dulcis pro Fœtida non conceditur, propter odorem, ut Avicenna substituit in affectibus uteri; quia odore iucundo uterum sursum alliceret. sequitur enim odorata uterus, fugit fœtida.

Propter saporem quædam usurpantur; sed non conveniunt undequaque.

Pro Saccharo Mel & Manna substitui poterunt in quibusdam remediorum formulis, ut in medicamentis laxantibus; minime autem in adstringentibus, quia Manna ventrem solvit magis quam Saccharum vel Mel.

Muccus utilis est in fluxu sanguinis, & ob lentorem usurpatur Fœnumgræcum, quod muccaginem reddit, sed calidam; ideo in sputo sanguinis reiicienda: quemadmodum in externis remediis, ut ophthalmiæ; in qua Ovi albumen præfertur qui-

quidem in principio & incremento; in statu vero & declinatione mucrago Fœnugræci commendatur.

Quæ supponuntur, non in omni formula remedii substituuntur: ut

Myrrha pro Bdellio, in pilulis & unguentis:

Sed in pilulis è Bdellio, nullo modo conceditur, quia sanguinis fluorem & hæmorrhoidarum, ut menses Myrrha, elicit.

IN S U B S T I T U T I S igitur hæc observare oportet, ut supposititium in locum adulterati, genuini penuria, idem efficiat quod ipsum genuinum præstabat.

Vt si calfaciebat, refrigerabat, humectabat vel siccabat, adstringebat, vel laxabat, vel concoquebat.

Pro Absinthio simpliciter dicto in compositionibus Græcorum, Seriphium vel Santonicum.

Pro Absinthio è Ponto vel Tauro monte, Romanum.

Pro Romano, illius loci ubi habitas.

Hoc licet in omnium herbarum delatu præstare, quæ sunt alicuius regionis [propria;] modo illam ipsam herbam regionis finitimæ, vel saltem simillimæ, assumas. Cuiusmodi est *Craux* vulgo Gallo Provinciæ, sive Creta, ubi *Thymus* nostras angustifolius & *Epithymus* optima & copiosissima.

Secun-

Secundo loco herbæ regionum humidarum, modo æstas squalida aut siccior fuerit, in locum calidarum substitui possunt. Quod fecisse se Galenus docet in præparatione Theriaces.

Pro Macedonico Petroselino, Petroselinum alterius regionis.

Sed regionis similitudinem observare oportet. nam regio auget vel minuit medicamento efficaciam & bonitatem.

Pro Iride Illyrica, Venetâ sumemus; & Pro Africana Florentinam.

RADICES.

- Rhapontico, Radix Centaurii maioris, vel nostri Rhabarbari magna, sive Rhabarbarum ad alios usus prius infusum, & expressum. Rhabarbarum torrefactum improbatum à multis, propter empyreuma.
- Pro { Zingibere, Costus; & contra: vel Helenium, & Pyrethrum.
Costo, Pyrethrum.
Aristolochia Longa, Rotunda; & contra: vel una pro omnibus.
Acoro, Calamus aromaticus officinarum; & contra.
Acoro, (in laxantibus & cientibus urinas & menses,) Radix Asari.
Asa-

Asaro, (quando purgare, & vomitum ciere opus est,) Elleborus, semen Genistæ & Raphani; vel hæc tria simul.

Galanga, Cyperus rotundus; & contra.

Calamo odorato Libani, Schœnanthum, Calamus five Acorus officinarum: si ad odorem solum, Santalum citrinum officinarum.

Althæa, radix Malvæ hortensis, vel sylv.

Asparago altili, Corruda, immixta quantitate, quia acrior & efficacior.

Pro

Rusco, Radix Asparagi; & contra.

Cortice radicis Capparis, Cortex radicis Tamarisci, Sambuci, Ebuli, Populi & Lauri.

Apii radice, Petroselinij, vel Macedonici.

Gentiana, medietas Asari & radicis Capparis.

Turbith, Thapsiæ radix, five Turbith Mesuæ, Agaricus trochiscatus, vel Colocynthis, minore dosi.

Zingibere, Mechin.

Serpentaria, Iarus, Dracunculus.

Lapatho, Oxalidis radix.

X

Pro

- Rhabarbaro ad laxandum, succus
Rosarum.
- Pro { Rhabarbaro ad astringendum, Hy-
drolapathi radix, vel Galangæ
maioris, si calore opus est; si re-
frigeratione, radix Bistortæ.
Nardo, Nardi species.
Secacul, radix Pastinacæ marinæ.

SUCCEDANEA, QUANTVM
FIERI POTEST, SINT SIMILIA
*omni ex parte, viribus, genere,
& specie, ut,*

Omnes Dauci spe-	Calaminthæ,
cies,	Cepæ,
Intubi,	Chelidonii,
Adianthi,	Costi,
Chondrillæ,	Nardi,
Hieracii,	Betæ,
Rumicis,	Bliti,
Absinthii,	Iuniperi,
Abrotoni,	Sabinæ,
Sideritidis,	Cedri,
Aconiti,	Rhamni Dios.
Veratri,	Myrti,
Anagallidis,	Piperis,
Anchusæ,	Cyclaminis,
Anemones,	Ranunculi,
Asparagi,	Hederæ, excepta
Brassicæ,	Hederula terrestri,
	Ru-

Rutæ,	Heliotropii,
Sefeli,	Origani,
Apii,	Aristolochiæ,
Rosmarini,	Valerianæ,
Marrubii,	Bituminis,
Leucii,	Picis,
Orcheos,	Resinæ,
Malvæ,	Allii,
Polygoni maris &	Porri,
fæminæ,	Plantaginis,
Symphyti,	Panacis,
Tribuli,	Pastinacæ,
Rubi,	Lychnidis
Equiseti,	Conyzæ,
Vrticæ,	Nymphææ,
Tithymalorum,	Anthemidis,
Mercurialis,	Verbasci.

Et denique omnes, nisi quid proditum
 inhibeat: ut de Clematide; quatum Al-
 teram utere, ventrem laxare, bilem, pi-
 ruitam trahere scribit Dioscorides: Prior
 vero [Clematis] alvi profluvia & dysen-
 terias sedat.

Sic Cucumis agrestis & sativus; Pepo
 & Colocynthis. Sed hæc paucis evenire
 solent.

De PARTIBUS etiam observandum.
 Nam aliquæ facultatibus differunt: ut ra-
 dix Medii menses decocta sistit, per ali-
 quot dies sumpta: semen autem in vino
 sumptum, menstrua pellit.

Iuniperi fructus introsumuntur; ramenta vero occidere produntur.

Coriandri herbae succus interficere creditur; semen vero medicarum.

Qua ratione medicos minime universalibus, sed potius particularibus niti praestaret. Nam eorum plerumque est maxima differentia, quae eadem esse putantur.

Sume igitur

Pro Folio Indo, & Malabathro, folia Citri, Canellae vel Malabathri vulgaris: vel, ut alii, Macin, aut Spicam.

Pro foliis Lauri, Citri folia.

Papaveris albi, Solani folia, Papaveris nigri, minore quantitate, vel Hyoscyami albi.

Lactuca, Scariolam; & contra.

Cichorio sylvestri, Dentem Leonis.

Pro Eupatorio, Asarum, & dimidium Absinthii.

Pro Struthio, Nucem vomicae, & tertiam partem Piperis Avicennae.

Pro Dictamni prima specie, secundam, tertiam; vel Pulegium Gervinum.

Calamentha montana prima, secundam, & tertiam. Sic de similibus.

Pro Chamæpity, Chamædryn, & folia Eupatorii.

Malva sylvestri, hortensem.

Malva arborecente, Althæam.

Thlaspi, Nasturtium.

Men-

Mentha, Balsamitam.

Pulegio Regali, Cervinum; & contra.

Lepidio Pauli Æginetæ, Drabam, vel Iberida, vel Nasturtium.

Phyllitide, Aspkenium sive Scolopendrium, Ceterachve; & contra.

Foliis Oleæ } Folia { Nucum Juglandis,
vel Lentisçi } Cupressi,
Pini, vel Pinastri.

Foliis Myrti { Baccas Myrti, vel Juglandis nuces immaturas.

Thymo, Satureiam, vel Origanum.

Ruta syl. Rutam domesticā siccata, maiori quantitate; vel contra.

Spica Lavendula, Lavendulæ species hortenses.

Adiantho, Salviam vitam, Polytrichum, Adianthum nigrum Plinii: in asthma, Violæ par pondus, cum medietate Glycyrrhizæ.

Telephio, Portulacam.

Portulaca, Umbilicum Veneris.

Foliis Terebinthi, Lentisçi folia.

Foliis Oleastri, Oleæ folia.

Foliis Sambuci, Ebuli; & contra.

Betonica, Verbenacam.

Melissa, Marrubium, Corticem Citri; & contra.

Apio montano, domesticum siccum, in maiori dosi.

Cepæa, Portulacam,

Nardo montana, Nardum Gallicam.

hilyrææ foliis, Oleæ folia; & contra.

Foliis Caprifici, Ficus domesticæ folia;
& contra.

Thymbra, Thymum vel Serpillum.

Coriandri foliis, Petroselini hortensis
folia, in externis remediis tantum.

Hippomarathro altero, Coriandrum vel
Petroselinum domesticum.

Foliis Dauçi, Pastinacæ agrestis vel dome-
sticæ folia.

Conyza prima, secundam.

Conyza secunda, tertiam, maiori quanti-
tate, & siccata.

Sanguinalis feminæ foliis, folia maris;
& contra.

Hippuride prima, secundam; & contra.

Sempervivo maiore, parvum Umbilicum
Veneris; & contra.

Foliis Labruscæ; domesticæ Vitis folia
minus cultæ.

Chamæla, Thymelæam, Chamæpityn
primam Dioscoridis, Laureolam.

Alfinæ foliis, Helxines folia; & contra.

Vite albæ, nigram; & contra.

Bubonio, sive Inguinaria, sive Astere Ar-
tico, Antirrhinum; & contra.

Foliis Sabinæ, folia Cupressi, Iuniperi, &
Cassiam.

Dorycnio, Mandragoram; & contra.

Dra-

Draguntio, Arum.
 Foliis Abietis, Pöpuli folia.
 Eryfimo, Erucam; & contra.
 Foliis Hippolapathi, Lapathi folia.
 Foliis Piceæ, folia Pini.
 Lathyridis foliis, Tithymali folia.
 Libanotide sterili, folia Libanotidis co-
 ronariæ.
 Lepidii foliis, Nāsturtii folia.
 Nymphaea alba, luſeam; & contra.
 Sorbi foliis, Mespili folia; & contra.
 Oxyacantha vera, Pyrastrum.
 Foliis Pepli, Tithymali folia.
 Pityuſæ foliis, Tithymali folia.
 Polygoni maris foliis, feminæ folia.
 Filice femina, nyrem.
 Seride, Chondrillam.
 Smyrnio, Apium aut Petroſelinum.
 Solano horrenſi, Halicacabum.
 Symphyti Petrai foliis, alterius folia.
 Pro Beta alba, nigram.
 Pro unius ſpeciei Tithymali foliis, folia
 aliorum, in laxando.
 Pro Tragotigano, Origanum; & contra.
 Pro foliis Tribuli terreſtris, in refrigeran-
 do, folia aquatici: non in humectando.
 Pro Hypecoi foliis, folia Papaveris.
 Pro Verbaſci unius foliis, aliorum folia.
 Pro Spica Indica, Syriaca, Valerianam.
 Pro Viticis foliis & ſemine, Rutæ folia &
 ſemen.

Pro Seridis foliis, Lactucæ folia.

Pro Myrto alba, nigram; & contra.

Foliis Myrti, folia Pyri silvestris, Summachi, Lentisci, Sorbi, Cydoniorum; & Cotinos.

Pro Sempervivo, succū Lactucæ, & Solani, Colocynthide, triplum Cucumeris asinini.

Pro prima specie Calaminthæ, secundam; pro secunda, tertiam.

Pro Buglossō five Boragine latifolia, Buglossum angustifolium.

Pro Soncho lævi, Sonchum asperam; & contra.

Pro Fumaria, Senam.

Pro Hyssopo, Origanum, Sampsuchum.

Pro Hyperico, Androsæmum, Ascyrum, Schœnanthum.

Pro Stœbe Diosc. Stœben herbariorum, Iaceam, Scabiosam, Pastoriam bursam, Bellides, & Gnaphalia.

Pro Halica Avenæ, ptisanam toram.

Pro Amylo, farinam filiginis ficcama.

TABULA PRIMA, REFERENS CAPSULAS
RADICUM ET CORTICUM.

489

5	Cortex.	Cinnamomū five offic. Cassiatenuis	Cortex inter- nus Nucis Mofchatæ	Afatum	
4	Zedoaria	Calamus odoratus	Nox Mofcha- ta.	Schrenā- thum	proCorri- ce Thuris
3	Zerum- bet	Galanga maior	Macis	Spica Nardi	Cortex Pini
2	Mequin.	Galanga minor.	Pro Folio malobathti.	Spica Cel- tica	Cortices Lentisci
1	Pro Zin- gibere.	Cypero	Garyophyllis		

M 3

Cort. Quer- cus	Cortic. mali Granati.	Cortic. My- robal. Citri- narum
Ilicis	Cortex Nucis Iuglandis	Kebularum
Suberis		Indarum
		Emblicarū
		Bellericarū

In hac tabella primum reposuimus Zingiber, quia frequentius eo utimur quam Mequin (quod species est Zingiberis:) si forte alterum pro altero sumatur, nihil inde mali sequetur. Zerumber, Zedoariam & Costam in ultimis capsulis reposuimus, quia eis minus frequenter utimur. Hoc modo medicamentis dispositis, multo minori negotio medicamenta parabuntur; ut quæ frequenter in compositionibus simul ponuntur, simul inveniuntur. Adde quod hæc medicamentorum dispositio, *ἀντιβαρόμετρα* indicabit. Nam quæ in prima capsula ponuntur, pro secunda poni possunt; & è contra, diminuto pondere. Cum dicimus quantitatem
 auge-

augeri, nolumus duplum substitui; quia hæc medicamenta non sunt duplo fortiora; quanquam pro Cinnamomo duplum Cassiæ iusserint antiqui substitui. nam si medicamenta sint adeo imbecilla, satius est eis non uti, quam duplo pondere substituere ea. moles enim medicamenti augetur, & vis aliorum medicamentorū minuitur. Ut omnia medicamēta ordine digerātur, oportet locū in multas classes dividere, & in una classe partes superiores atque inferiores. In iisdē classibus distinguenda erunt medicamenta calida, frigida, sicca & humida, tam simplicia, quam composita.

CAPSVLA RADICVM SECVNDA.

Costus dulcis Arabum	Pistolo- chia	Clemati- tis	Hermo- dactylus
1	4	3	2
Iris Flo- rentina	Arist. lo- nga	Aristolo- chia ro- tunda	Alpho- deli
Pro radi- ce Iridis Veneræ	1		

Pro Alaro, Acori pars dimidia, sexta Anomi.

Acoro, pondus par Cumini, cum tertia parte Aristolochiæ.

Aristolochia rotunda, Zurumbet pondus æquale.

Aristolochia longa, Zurumbet pondus æquale, & medietas piperis.

Cyclamine, æquale pondus Aristolochiæ, & sexta pars Seminis Citri, & Menthafri.

CAPSVLA RADICVM TERTIA.

5	Graminis					Glycyrrhizæ
4	Asparagi		Staphysagriæ			Tufflaginis
3	Rufci		Bryoniæ	Zedoariæ	Cyper	Helenii
2	Petroselini rad.	Aristolochiæ omnis	Pyrethri	Costi	Galagæ minoris	Venetæ radix
1	Pro Apio	Oenanthes Rubiæ maioris Pentaphyllo	Mequin	Zingibere,	Galanga crassa	Iride Florentina
		Cappari				

Pro Gentiana, dimidium Afari, & radicis Capparis.
 Polypodio, Epithymi dimidium pondus.
 Testiculo Vulpis, Scincus; & è contra.

CAPSVLA RADICVM QVARTA.

3	Cucumeris agrestis	Centaurei minoris	Polypodi dii	Ellebori urtiuſque	Hermoda- tylorum
2	Alphodeli	Suc. Roſa- rum	Tur- bitb	Ebuli	Aſari
1	Pro rad. Gentianæ	Rhabatbari	Agari- co	Hermoda- tyli	Cyclaminis

CAPSVLA RADICVM QVINTA.

3	Boraginis	Malvarum	Thapſi barbari	Spondylii	Radix Vlmi
2	Bugloſſi	Behen rubri	Biſſortæ	Panctatii	Conſolida minoris
1	Pro rad. Glycyrrhi- zæ	Behen albi	Quinque- folii	Squillæ	Pro radice Conſolidæ maioris

X 7

CAPSVLA RADICVM SEXTA.

1	Corticis rad. Lauri	Afari	Staphydis agriz	Behen rubri
2	Cot. rad. Sam- buci, & Ebuli	Ari	Clematitidis alterius, sive Flammulæ	Behen albi
3	Fraxini, vel Populi	Serpentariæ	Rad. Dentil- latiæ	Boraginis
4	Rubicæ mino- ris	Tamarisci	Pyrethri	Buglossi
5	Pro rad. Ru- bicæ majoris	Corticis Sam- buci		Glycyrrhizæ

TABVLA SIVE CAPSVLA SEMINVM.

1

2

3

4

5	Pro sem. Cucurbitæ	Melonum	Citrulli	Cucumeris
4	Lactucæ	Portulacæ	Endiviæ	Scariolæ
3	Violæ	Papaveris albi	Papaveris nigri.	Hyoscyami
2	Bombacis	Malvæ, Bifmalvæ	Psyllii	Cydoniorum
1	Lini	Fœnugræci	Lavendulæ	Karyi rubri vel citrini

CAPSVLA LIGNOLVM.

5	Citrinum Sant.	Xylobal- gum	Scobs Buxi
4	Rubrum Sant.	Surculi Len- tifici	Ebenum
3	Pro Santalo albo	Alpalathus	Guaiacum
2		Ligno Aloës	Echinæ ra- dic.
1			Salfaparilla

PURGATIVM.

1. pro Scá- monio	2 Diacri- dium	3 Colo- cynthis	4 Ammo- niacum
Sena	Semen Car- thami	Folia Brac- úcarinari- næ	3 Sal gem- mæ
Foliis Scam- monii	Thymelææ	Chamaelæa	2 Sal petra
Semine he- deræ.	Sem. Afari	Semen Ge- niste	1 pro Sale nitro

4							
3	Thymus	Chryfocol- la, vel forte Chryfolith.	Elleborus albus	Alhan- dal	Semen Ca- taputæ	Rhaponti- cam	
2	Epithy- mus	Laps Ar- menus	Ell. Niger	Diactri- dium	Rad. Ti- thymali	Myrobala- ni s.	
1	pro Caffi- tha	Lapide La- fali	Colocyn- thide	Scamno- nio		Rhabarba- ro	

Polypo- dium	Rhabarba- rum	Canariæ	Etula
Turbith album	Lapathio	Thymelæa	Turbith
Turb. ci- neritio		Brassica marina	Polypodio

SEMINVM.

5	Capita P paveris	Acetose							
4	Semen Mandr gotæ	Portulacæ	Citrulli						Semen Violari
3	Sem. Hyof. cyami	Scariolæ	Melonum	Bifmalvæ	Fœnugrœci				Cnici
2	Papaveris nigri.	Endiviæ	Cucumeris	Malvarum	Lini				Vrticæ
1	Sem. Papa veris albi	Lactucæ	Cucurbitæ	Bombacis	Sesami				Cydo norum

SEMINVM.

5	Camini	Pastin. syl. Pastinacæ domesticæ	Rutæ agræst.	Sinapi	Semen contra vermes	Sem. Paliuri
4	Carvi		Rutæ domesticæ	Erucæ	Caulium	Hyperici
3	Fœniculi dulcis	Petroselini	Anmeos	Thlaspi	Rapæ agræstis	Mili Solis
2	Anisi	Apii	Seseli Aethiopici & Peloponnesis	Nasturtii	Rapæ domesticæ	Alkekergi
1			Seseli Macfilienfis			

Piper longum	Cardamomi maioris		3	Berberis	Sotbarum
Piper album	Cardamomi minoris	Granorum paradisi	2	Vvarum immaturatum	Mesfilorum
Pipete nigro		Cubebarum	1	Spinæ albæ	Cornorum

Pro { semine Myrti, Berberis, & contra.
Napi, Rapi.
Carthami, Vvricæ; vel Agaricus
non Trochiscatus.

Pro { Sem. Madragoræ, Cieurç.
Semine Afari, Semen Ge-
nista.

SEMIVM ET FRVCTVVM.

5	Genifæ	Acetofæ	Gallarum	Cyrini	Vva Corin- thia	Ficus
4	Afari	Citri	Sumach	Balauffto- rum	Paffolæ mundatæ	Sebeften
3	Sem. Hede- ræ	Berberis	Myrtillo- rum	Cortic, ma- li granati	Daëthyl	Iuibæ
2					Pruna dulcia	Paffulis mūdatis
1					Ficubus	

CAPSVLA FLORVM.

503

3	Oenanthes	Cichorei	Nymphææ luteæ	Sambuci, Abrotani	Corticum Glandis	Salviæ	Genistiæ
2	Myrti	Buglossi vulgatis	Nymphææ albæ	Meliloti	Balaustio- rum	Stœcha- dis	Sambuci
1	Florib. Ro- satum	Buglossi la- tif. sive Bor-	Violatum	chamemeli fol. cha. flo.	Cytini	Anthos	Sambuci

3	Leucoid albi	Flor. Cicho- rei	Spicæ, vulgo <i>Aspic</i>
2	Leucoid rubri	Flor. Tama- risci	Lavendulæ
1	Leucoid lutei	Flor. Intubi domestici	Flor. Salviæ

DE SUCCIS.

Pro Acaciæ succo succus Prunellorū probatur, & Rhois Dioscoridis.

Dioscorides ipse succū Hypocistidis substituit quidem; verum aliquanto magis adstringit & siccat, si in antiquorum pharmacis recipiatur.

Pro Opio, Meconiū, vel succus Lactucæ sylvestris, vel domestica, quantitate maiori.

Pro Absinthii succo. Abrotoni, Eupatorii, vel Centaurei minoris utriusque, vel Agerati.

Pro succo Absinthii Pontici nostratis Romani succus: differt tantum regione, ut Macedonicum à Pontico. In externis remediis, Santonicum & Marinum; vel ablutum leviter in internis concedatur.

Pro Opobalsamo, Stacte, id est, Stryax liquida non adulterata, vel Oleum Myrrhæ. In suffusionibus, ad digerendum, Oleum Spicæ Lavendulæ, quod æquetenuium est partium.

Pro Glycyrrhizæ succo, infusum & decoctum eiusdem; vel succus Vvarum passularum, vel Vinum coctum, sive Sapa.

Pro Lycio, Amurca.

Pro

Pro Citri succo, Limonum.

Pro Thymelææ, Chamælææ succus.

Pro Cyclaminis, Iridis.

Pro Omphacii, Rhois; & contra.

Pro Aloë, Absinthii succus.

Pro Sempervivi, Coryledonis succus; & contra; vel Solani, Lactucæ.

Pro Sanguine Draconis, Laccam sustinuit Avicennas in omnibus operibus suis.

Pro Elaterio, succus Cucumeris agrestis, aliquantum coctus.

Pro Sapa, Vinum dulce; & contra.

Pro Lycio, Gentianæ succus, in ulceribus.

Pro aqua fontana, fluviatilis.

Pro aqua pluvia, fluvii potius quam fontana, contra quam Galenus præcipit in Diacodio; quia cõposita est, partim ex pluvia, partim ex fontibus.

DE LIQVORIBVS

ET LACHRYMIS.

Pro Opobalsamo, Staße sive Myrrha liquida, natura vel arte parata, Liqueur Terebinthi.

Non { Opocarpathum, ut auctor Succedaneorum præcipit.
Oleum laurinum.
Liqueur Myrti, non Semen Myrti, & Zedoariæ, ut præceptores nostri statuerunt.

Y

Pro

Pro Carpobalsamo, semen Lentisici, vel
Terebinthi, cuius multæ sunt species:
Cubebæ in minori dosi; vel Terebinthi
partes duæ, una Cubebarum.

Pro Cedria { Oleum è ramētis Iuniperi,
paratum per descensum.
vel Gummi Iuniperi.

Pro Xylobalsamo, surculi Lentisici.

Pro Oleæ lachryma, Gummi Elemni.

Pro Myrrha, Bdellium, vel succus Smyr-
nii, vel Apii.

Pro Galbano, Sagapenum.

Pro Sagapeno, Gummi Cedri, Pini, vel
Opopanacis dimidium.

Pro Ammoniaco, Propolis, sive sordes
Alveariorum.

Pro Opopanace, Ammonicum, vel Gal-
banum, vel Bdellium; maxime cum
emollire volumus. Galenus usus est
Propoli in externis.

Pro Manna Thuris, cortex cui adhæret ali-
quid Thuris.

Pro Thure, Mastiche, & Resina Pini sicca.

Pro Styrace, Benzoinum,

Pro Terebinthina, Mastiche.

Pro Mastiche, Abietina resina indurata,
aut frixa, ut docet Dioscorides.

Pro Cupressina Resina, Laricina.

Pro Abietina, Resina Pini.

Pro Pice, Resina Pini cocta.

Pro Pice liquida, Pix oleo dissoluta, vel
Pix

Pix ex Oleo Iuniperi liquefacta.

Pro Pissasphaltro, Pix & Bitumen.

Pro Mumia, Pissasphaltum.

Pro Asphaltro, Petroleum, vel Gagates; & contra. Et carbones petræ à terræ visceribus, quibus fabri ferrarii utuntur.

Pro Lacca, Myrrha.

Pro Adipe Ursi, Vulpis.

Pro Adipe Anseris, Anatis, vel Gallinarum.

Pro Adipe Capi, Gallinæ.

DE MINERALIBVS.

Pro Antimonio, Plumbum ustum; & contra: Avicenna. & Stannum ustum.

Pro Lithargyro, Plumbum ustum, Molybdæna.

Pro Plumbo, Stannum.

Pro Flore Æris, Ærugo.

Pro Spodio, Antispodium ex Myrto, Lenisco, Olea, Oleastro, Malo Cydonio, vel Cornu cervi ustum.

Pro Pompholyge, Spodium Dioscoridis.

Pro Cadmia, Lapis calaminaris.

Pro Sandaraca Græcorum, Auripigmentum; & contra.

*De Succedaneis utriusque Behen,
ex eodem Lobelio.*

Cum radice Behen albi & rubri destituamur, necessario Succedaneo utendum.

In cordi dicatis medicaminibus, ut Diamoscho dulci & amaro Mesuæ, & aliis similibus, radices utriusque Buglossi substituendæ: In medicamentis ad Venerem, Horminum, Satyrium, Scincus, vel radices Pastinacæ sativæ & silvestris Dioscoridis, sive Dauci silvestris Galeni, & Offinarum; Aquarii exemplo, qui eas Behen substituit in Diasatyrio. De his plura in Plantarum Observationibus aut Illustrationibus nostris, aut Adversariorum altera parte.

De Ben, sive Balano Myrepfica in Adversariis egimus pag. 414.

FINIS.

GVI.